ATEITIS

1955 M.
RUGSĖJIS, NR. 7

ATEITIS eina nuo 1911

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

1955 METAI Nr. 7

RUGSĖJIS — SEPTEMBER

☆

VYR. REDAKTORIUS — Kun. J. Petrėnas

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS — Teresė Ivškaitė, Antanas Sabaliauskas, Enata Skrupskelytė, Antanas Sužiedėlis.

ADMINISTRATORIUS — Kun. V. Dabušis

Redakcijos ir administracijos adresas:

ATEITIS, 916 WILLOUGHBY AVENUE, BROOKLYN 21, N. Y., U. S. A.

Prenumerata metams $5.00 pagal U. S. dol. kursą.

Garbės prenumerata metams $10.00. Atskiro numerio kaina 50c.

☆

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the Lithuanian Catholic Youth Association

"Ateitis",

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription $5.00 per year. Single copy 50c.

*

Entered as second-class matter at the post office at Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act of March 3, 1897.

TURINYS

Kun. Vytautas Pikturna — Amžinoji auka 145
Aldona Baužinskaitė — Gluosnis (eil.) 146
Romualdas Kisielius — Naktis gatvėje (eil.) 146
Birutė Empakerytė — Statula 147
Simas Sužiedėlis — Kai buvo draudžiama veikti 149
K. Skrupskelis ir S. Leimonas — Dainuok, linksma jaunyste 152
Juozas Končius — Aplinka 154
Jurgis Štuopis — Tutiškumas, jo kilmė ir esmė 155
Jonas Staškevičius — Kanados moksleiviai teismo salėje 158
G. Naujokaitis — Stovykla ir lietuvybė 159

DARBAI IR ŽMONĖS

Kun. Vladas Budreckas — Teodoro Brazio giesmės ir dainos 160

ATSKLEISTA KNYGA

SAS Baruose 165

PLAČIAME PASAULYJE 166

KREIVOS ŠYPSENOS 168

Viršelio 1 psl. — Kaimas rudenį. Nuotr. V. Augustino.

Viršelio vinjetė dail. T. Valiaus

AMŽINOJI AUKA

KUN. VYTAUTAS PIKTURNA

Senojo Testamento aukos buvo aukojamos ketveriopam tikslui. Jos turėjo teikti garbę Dievui, permaldauti Jį už nuodėmes, išmelsti malonių ir dėkoti už gautąsias. Tam pačiam tikslui ir Išganytojas įsteigė Eucharistijos auką bei mirė ant kryžiaus. Tokiu būdu mišių auka garbinamas Dievas ir permaldaujamas už nuodėmes. Jomis prašoma įvairių malonių ir dėkojama už gautąsias.

Mišių auka teikia garbę Dievui

Mūsų tikėjimas moko, kad žmogaus galutinis tikslas yra Dievą pažinti, Jį garbinti, mylėti ir amžinai dalintis Jo laime danguje. Tačiau žmogus, kad ir protingas Dievo kūrinys, nepajėgia tinkamai pagarbinti Visagalio. Teisingai sako šv. Henrikas Suzo: "Kas drįstų garbinti Viešpatį pagal Jo vertumą, prilygtų tam, kuris nori pagauti vėją ar pabėgti nuo šešėlio". Tą pačią mintį iškelia Sirachas: "Dievas yra didesnis už visokį pagyrimą" (43,32). Žodžiu, žmogus nepajėgia tinkamai garbinti Dievo. Laimė, kad Išganytojas, pažindamas žmogaus menkumą, įsteigė mišių auką, kur pats Dievo Sūnus teikia garbę Visagaliui. Laimingi esame, kad galime kalbėti kunigo lūpomis: "Per Jį, ir su Juo, ir Jame yra Tau, Dievui, visagaliui Tėvui, drauge su Šventąja Dvasia, visokia pagarba ir šlovė". Išganytojo auka mus įgalina tinkamai šlovinti Viešpatį.

Mišių auka permaldauja Dievą

Ar verta minėti, kad visi esame didžiai nusidėję?" Jei sakytume, kad neturime nuodėmės, mes patys save suvedžiojame, ir nėra mumyse tiesos" — sako šv. Jonas. Tais žodžiais jis išreiškia visą mūsų tragediją. Deja, esame bejėgiai atsiprašyti Dievą už nusikaltimus. Ir vargas mums, jei ne Jėzus Kristus, kuris kryžiaus auka suvienija mus su Dievu. Jo kryžiaus auka, Jo įsteigtoji mišių auka permaldauja Dievą už mūsų nuodėmes. Čia pats Dievo Sūnus aukojasi už mus ir meldžia: "Atleisk, Tėve, jiems, nes nežino, ką daro".

Tokiu būdu šv. mišios yra Dievą permaldaujamoji auka.

"Mes turime atpirkimą Jo krauju, nuodėmių atleidimą pagal Jo malonės turtus", sako šv. Povilas (Efez. 1,7).

Tridento visuotinis Bažnyčios susirinkimas pasmerkė nuomonę, kad mišios esančios tik pagarbinimo ir padėkos, bet ne permaldavimo auka (Sess. XXII, cap. 2, can. 3).

Senajame Įstatyme dažniausiai būdavo aukojamos permaldavimo aukos. Kadangi mišios yra Senojo Įstatymo aukų atbaigimas, todėl ir jos turi būti permaldaujamoji auka. Kitaip, Naujojo Įstatymo auka būtų menkesnė už Senojo Įstatymo atnešas.

Šv. Rašte dažnai kalbama, kad Kristaus kryžiaus auka atleido žmonių nuodėmes, išvadavo žmoniją iš nuodėmių vergijos, sutaikė žemę su Dievu. O jei taip, tai ir mišios, kurios yra kryžiaus aukos įgyvendinimas, ir kurios pavieniems žmonėms perteikia kryžiaus aukos vaisius, turi permaldaujamos galios. Tai patvirtina pats Išganytojas, kuris, įsteigdamas Eucharistijos auką, pasakė, kad jo kūnas aukojamas ir Jo kraujas praliejamas "nuodėmėms atleisti".

Ninyvos gyventojai, atgailaudami, pradėjo pasninkauti ir apsivilko atgailos rūbais. Dievas matė jų darbus, todėl pasigailėjo ir nugręžė nuo jų nelaimes, kurias buvo jiems skyręs (Jon. 3,5). Saliamonui gi, pastačiusiam Jeruzalės bažnyčią, Dievas tarė: "Aš išklausiau tavo maldos ir tą vietą pasirinkau sau aukos vieta. Jei kada nors dangų uždarysiu, ir lietus nebelis, jei siųsiu marą ar skėrius, kad sunaikintų kraštą, aš išgirsiu maldas ir atleisiu jų nuodėmes, o kraštui suteiksiu išganymą, jei tik tauta grįš prie manęs, maldaus, ieškos mano veido ir darys atgailą už savo piktus kelius" (2 Kron. 7, 12).

Jei jau Senojo Įstatymo aukos permaldaudavo Dievo teisingumą, tai juo labiau tai atsiekia šv. mišios, kur pats Išganytojas meldžia pasigailėjimo.

Tiesa, mišių auka neatleidžia sunkių nuodėmių ir nesuteikia pašvenčiamosios Dievo malonės betarpiškai, kaip atgailos sakramentas. Ji tik maldauja Dievą ir meldžia pagalbos atlikti tikrą atgailą.

Lengvąsias nuodėmes atleidžia betarpiškai ir pilnai. Mišių auka permaldautas Dievas suteikia mums atgailos nuotaiką ir malonę atlikti gailestį, kuris lengvąsias nuodėmes atleidžia be išpažinties.

Taip pat atleidžia laikinąsias bausmes, kurias mes pelnome kasdieninėmis nuodėmėmis arba kurios lieka po išpažinties, gavus sunkiųjų nuodėmių atleidimą. Mat, jei teisaus žmogaus geri darbai betarpiškai laimi laikinų bausmių atleidimą, tai juo labiau gali tai padaryti Kristaus nuopelnai. Mirtinos nuodėmės būvyje negalima gauti nė mažiausios laikinos bausmės atleidimo.

Šv. mišios — galingiausia priemonė išprašyti Dievo malonių

Kiekvienas žmogus turi daugybę visokių rūpesčių. "Visi mes esame Dievo elgetos", sako šv. Augustinas. Užtat visi turime nuoširdžiai kalbėti: "Padėk mums, Viešpatie, nes esame perdaug suvargę" (Ps. 78).

Bet ką reiškia mūsų maldos, jei mūsų nuodėmės atima jų antgamtinę vertę? — Bet ir čia Išganyto-

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

ALDONA BAUŽINSKAITĖ

GLUOSNIS

ILGOM *kasom vienplaukis gluosnis*
Apsisiautė migla
Ir nematom svajas užglostė
Daina šnaria.
Pavasariško ledo skiautės
Upelio sukūriuos
Virpėjo, tiško, kranto glaudės
Ir slėpėsi miglos.
Tu nesudrumsk ramybės gluosniui
Nei skundais, nei daina,
Kol pievos saulė neužklostė
Pavasario diena.

★

ROMUALDAS KISIELIUS

NAKTIS GATVĖJE

Suskilusių žvaigždžių skeveldros
Sustirę žėri gatvės veide...
Nakties vaiduokliški šešėliai
Ant žemės nusileidę...
Jie lyg karaliai drąsūs, narsūs,
Mirties karūnom pasipuošę
Gatvės alsavime ir pulse
Medžioklės puotą ruošia...
O aš pro juos, lyg žemės dulkė,
Tyliai alsuodams praeinu
Nerimo jūroj paskandinęs
Garsus vaiduokliškų dainų...

jas padeda mums. "Visa, ką tik mano vardu prašysite, bus jums duota" (Jon. 16, 23), sako Dievo Sūnus ir savo nuopelnais užtikrina maldų sėkmingumą.

Per mišias Jis aukojasi už mus ir prašo mums įvairių malonių. O Jo prašymas yra begalinės vertės, nes Jis yra, kaip šv. Povilas sako, "šventas, nekaltas, nesuteptas" (Žyd. 7, 26).

Kadaise Baalio kunigai sumaišė savo kraują su dievų garbei skirtų aukų krauju, kad bent taip išmelstų iš dangaus kibirkštį, kuri uždegtų aukuro ugnį... Gi ant mūsų altoriaus pats Dievo Sūnus aukoja savo kūną ir kraują, kad Tėvas išklausytų mūsų prašymus.

Šventąja mišių auka prašomi dalykai tikrai suteikiami, jei tik yra maldos sėkmingumui reikalingos sąlygos:

a) jei prašomas dalykas yra reikalingas mūsų išganymui;

b) jei prašantysis yra malonės būvyje;

c) jei prašoma nuolatos ir pilnai pasitikint.

Jei bent vienos tų sąlygų trūksta, tai mūsų prašymas gali būti neišklausytas.

Mišios — vertingiausia padėkos malda

"Ką tu turi, ko nėsi gavęs?" — klausia šv. Povilas (1 Kor. 4, 7). "Kiekvienas geras davinys ir kiekviena tobula dovana yra iš aukštybių, nužengia nuo šviesybių Tėvo" — moko mus šv. Jokūbas (1, 17). Pradėjus svarstyti apie Dievo geradarybes žmogui, prisimena psalmininko žodžiai: "Tik truputį mažesnį už angelus sutvėrei žmogų ir pastatei savo darbų karaliumi. Viską padėjei po jo kojomis: avis, galvijus, visus laukų gyvulius, dangaus paukščius ir jūros žuvis, kurios per jūros bangas tiesia sau kelius". Todėl su pagrindu klausia Viešpats: "Ką dar daugiau turėčiau padaryti vienuogynui, ko nėsu padaręs?" (Iz. 5, 5).

Žodžiu, mūsų gyvenimas yra didžiulis Dievo meilės darbų vainikas. Kuo aš Jam atsilyginsiu už tai? O atsilyginti reikalauja teisingumas ir meilė. "Jei aš esu jūsų Tėvas, tai kur yra mano garbė?" — klausia Dievas pranašo Malachijo lūpomis (1,6). Kitoje vietoje per pranašą Izaiją Jis skundžiasi: "Klausyk, dangau, ir įsidėmėk, žeme, Viešpats kalba: Užauginau sau sūnų ir maitinu juos, jie gi paniekino mane" (1, 2).

"Tad kuo aš atsilyginsiu Viešpačiui už tai, ką Jis man yra davęs?" — dejuoja Senojo Įstatymo psalmininkas (Ps. 115, 4). Deja, atsakymo rasti jis negalėjo... Ačiū Dievui, kad į tą psalmininko klausimą mes galime atsakyti mišių aukos žodžiais: "Imsiu išganymo taurę ir šauksiuosi Viešpaties vardo".

Taip! Išganymo taurė yra vienintelė priemonė išreikšti Dievui priklausančią padėką.

Ir taip amžinojoje mišių aukoje garbinamas visagalis Dievas, permaldaujamas už žmonių nuodėmes, prašoma ir dėkojama už dieviškąją pagalbą žmonių gyvenime.

(Ištrauka iš kun. Vytauto Pikturnos knygos **"Amžinoji Auka"**, Brooklynas, 1955 m.).

STATULA

BIRUTĖ EMPAKERYTĖ

Graži ji buvo: aukšta, liekna, baltutis veidas. Tiesi, kaip jaunas medis. Judėsiai staigūs. Veidas ramus, be šypsnio. Ilgi, juodi, truputį banguojantys plaukai padengdavo pusę veido. Niekada nenuleisdavo galvos, o kalbėdavo įsmeigusi dideles, tamsias akis, kaip žvakių liepsną, tiesiai į kalbantį.

Tokia buvo Liucija nuo pat pirmo susipažinimo mokyklos suole, tokia ji pasiliko ir dabar, kasdien darban eidama. Tiesa, nei Aldona, nei Julė nepažino jos iš kūdikystės dienų. Tik prieš pat uždarymą mokyklos durų, prieš pat išeinant į gyvenimą, jų dienos susibėgo.

Ji į nieką dėmesio nekreipė. Dėl didžiausios nelaimės nesijaudino ir net negalvojo ašarą nubraukti. Pro viską praeidavo šalta ir išdidi, tartum vietoj širdies akmenėlį nešiotųsi.

Ją praminė Statula. Vardas tiko. Ir iš tiesų, kai ji kartais stovėdavo prie lango susimąsčiusi, veidas likdavo be išraiškos, ir pasidarydavo tokia panaši į marmurinę statulą.

Niekas nežinojo, ar ji turėjo kokią draugę ar draugą, kaip ir kur gyveno. Porą žodžių pasakydavo iš ryto atėjus, porą — atsisveikindama. Ak, visaip prikalbėdavo apie ją pažįstantieji, visaip prigalvojo bendravardės, kartais tik dėl to, kad būtų daugiau kalbų ir paįvairėtų monotoniškai slenkančios dienos, bevartant pageltusius popieriaus lapus.

Vieni manė, kad ji turi daug draugų ir čia praleidžiamos valandos neįeina į jos dienas, todėl baigusi darbo valandas skuba į savo pasaulį, o čia pasirodo tik kaip neišsprendžiama mįslė. Kiti, — kad ji save laiko daug aukštesne už visus čia esančius ir dėl to nenori nusileisti iš aukštybių ir kalbėti su nepriprastais žmonėmis. Aišku, kiekvienas galėjo drąsiai reikšti savo nuomonę, nes tai buvo daroma jai negirdint. Gal ji iš viso nieko ir nežinojo. Gal net negirdėjo, kad jos antrasis vardas, kuris jos ausies neturėjo pasiekti, buvo Statula.

Šiaip ar taip, prie naujenybių priprantama: žmonės ar daiktai būtų. Galvojama taip pat, tik kažkaip garsiai neminima.

Ir štai vieną rytą staigi žinia pralėkė žaibo greitumu: ant jos kairės rankos piršto pasirodė deimantinis, blizgąs žiedas. Tačiau ji buvo tokia pati kaip visuomet, su savo įprastais žodžiais iš ryto, ir po darbo atsisveikinant. Ar galėjo kas išdrįsti klausti? Ar buvo bent viena, kuri būtų daugiau kuomet su ja kalbėjusi? Ne, tokio žmogaus nebuvo...

Ir vėl kuždėjosi bendradarbės, vėl žvalgėsi į ją nepastebimai, vėl buvo naujiena kasdienybėje.

Praslinkus kelioms savaitėms niekas daugiau apie tai nesužinojo, tik pačios išmintingiausios pasakė, jog visa tik juokai, tik noras dėmesį atkreipti, bet ne tikras sužieduotuvių žiedas. Garsiai sakyti niekas nedrįso. Gal tik laukė, kada ateis laikas garsiai, garsiai prie visų susukti ir pareikšti savo nuomonę, kurios niekas negalėtų paneigti, kuria niekas negalėtų abejoti, o tik patvirtinti.

Mėgino aną rytą Julė kalbą užvesti, bet niekas neišejo. Statula pasižiūrėjo atydžiai į Julę tuo perveriančiu žvilgsniu, atsiprašė, kad daug darbo turinti, ir taip baigėsi visa kalba.

Ne viena nedrįso zodžio tarti, bet pyko ant Statulos. Pyko, nes ji nepasisakė savo ateities nė dabarties planų, minčių, svajonių. O gal pyko dėl to, kad ji neklausinėjo jų nė vienos, tartum nesidomėdama niekeno dienomis, tik savosiomis.

Nors pyko, nekentė jos, vistiek ji paliko visų akių centras, kalbų pradžia ir pabaiga; ji buvo įdomiausias žmogus. Įdomiausias žmogus, nes kitokia...

Būtų buvę dar daugiau prikalbėta, prigalvota tikrų ir netikrų dalykų, jeigu nebūtų atlėkusi kita žinia, dar stipresnė už aną ir dar daugiau abejonių sukelianti. "Ji išteka," pasakė kažkas. Ji čia daugiau nedirbs. Išvažiuos, kur būsimasis vyras gyvena. Ateinanti savaitė — paskutė.

Ar tai tiesa? Gal kas tyčiom sugalvojo? Tikėti ar ne? Juk tiek daug kiekvienas apie ją kalbėjo, bet visi žinojo, kad tikėti negalima, kad visa tik tušti žodžiai.

O buvo tai tiesa. Taip. Darbovietės vyriausybė pripažino.

Nutilo kalbos. Tik ne galvojimas.Turėjo kas nors paklausti. Turėjo kas nors sužinoti visa iš jos pačios lūpų bent dabar, kai jau metas atsiskirti. Gal dabar ji prabiltų, gal dabar nenorėtų skirtis nežinoma. Kas žino, gal pirmiau bijojo, kad nesužinotų ir nepaviliotų kas jos būsimojo? Visaip pasitaiko.

Julė vėl kalbino ją, šį kartą jau pati netikėdama savo pokalbio sekme. Atsakymas buvo toks, kokį visi žinojo: taip, tiesa. Ateinanti savaitė — paskutinė.

Bendradarbės susimąstė. Nesižvalgė tiek į ją, nekalbėjo. Neatsirado daugiau žinančių, gal tik dėl to, kad nejaukiai jautėsi anos žinovės, pamačiusios savo klaidas.

Priešpaskutinę dieną jos sutarė padaryti Statulai staigmeną. Tegul ji buvo išdidi, veik nekalbėjo, bet teprisimena bent paskutinę dieną, manė jos. Po trupučiuką susidės ir bus dovanėlė atminimui. Daug nereikia. Svarbu tik parodyt, kad žino visos jos išvykimo dieną ir ją prisimena.

Bet ar ji ateis? Kas pakvies? Juk Statula turi žinoti, kad jai tada reikės bent keli sakiniai daugiau pasakyti, negu per visą čia buvimo laiką? Ar ji panorės? Pagaliau gal jai bus per prasta ši dovana — rausvų koralų pynė kaklui papuošti — gal ji visai nepagalvojus pasižiūrės į kiekvieną ir tiesiais žingsniais greitai išeis? Kas bus tada?.. Kaip jausis

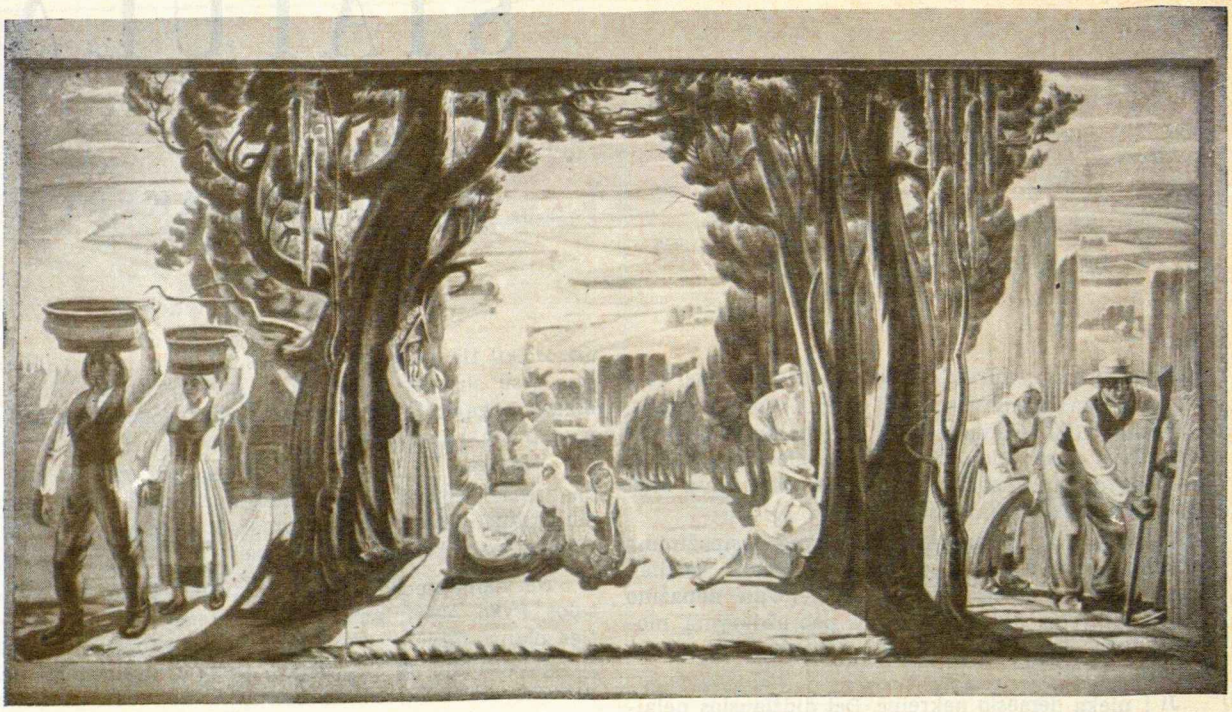

A. Galdikas

Triptikas

visos, tuo labiau pačios vikriausios šio pobūvio organizatorės? Ak, jos paruoš dar kažką. Prie šiltos kavos puodelio visuomet mieliau kalbama. Tik ar ji sutiks ateiti?..

Kai per pietus Julė priėjo visų siųsta kalbėti šį paskutinį kartą, Statula ją sutiko lygiai kaip visuomet išdidi ir be šypsnio. Sužinojus iš Julės apie staigmeną, ji lyg netikėjo girdinti, ką Julė sakė, bet jau nežiūrėjo daugiau tuo veriančiu žvilgsniu, o nuleido žemyn akis ir vos girdimai pasakė: "Tai bus mano didžiausias troškimas išsipildęs: būti su jumis, būti viena iš jūsų..."

Jos baltame veide pasirodė mažutis šypsnis. Julė taip pat šypsojos. Ji paėmė Statulos ranką ir jos abi ėjo prie paruošto valgykloje stalo. Jas pasitiko ne smalsūs, bet nustebę veidai. Statula šį kartą ėjo nuleidusi galvą, jos judesiai nebuvo tokie griežti ir staigūs. Jos veide nesimatė dabar grožio, tik ramumas ir negalėjimas visko iš karto suprasti. Ji buvo taip pat tyli ir bijojo, rodės, pažvelgti į vieną kurią atskirai iš būrio.

Tylėjo ir bendradarbės. Jų veiduose matėsi ramūs šypsniai, tartum sakantys, jog pagaliau ši mįslė išsisprendė. Statulą pasodino taip, kad visos puikiausiai matytų kiekvieną jos judesį ir mažiausią veido išraišką. Bet ji dabar nesivaržė: buvo rami ir atsakė tokiu pačiu šypsniu.

Niekas jos neklausė. Net nekalbėjo apie ją. Atsirado tiek daug dalykų apkalbėtinų. Tačiau ji pajuto tartum pareigą pasakyti, kas skyrė jas per ši visą laiko tarpą, ir kas vos ne vos suvedė šiuo kartu. O buvo jau taip lengvai galima prasilenkti. Taip lengva praeiti užsimerkus, kai žinai, kad daugiau jau negrįši, bet drauge ir taip nepaprastai sunku. Tartum akmuo, sunkus akmuo, prispaustų širdį, kurio niekas negalėtų nuritinti. Ir nors praeini, tačiau tas akmuo nenurieda. Jis toks didelis, ir laikas neįstengia jo nuritinti, tuo labiau, kad paskiau jau nebežinai, ar beatmerkti akis, ar praėjai pakankamai kelio, kuriuo daugiau niekuomet negrįši, ir net eidamas atsigręžti negalėsi...

Ji neprašoma, visoms nutilus, pradėjo kalbėti. Keli trumpi sakiniai ir visa pasikeičia. Keli trumpi sakiniai ir ta praraja, skyrusi visą laiką jas, užsipila, užsilygina ir ja galima eiti kaip puikiausiu takeliu.

— Tuomet, prieš kelerius metus mane skaudžiai užgavo, — kalbėjo ji. — Buvau negraži, tikrai negraži, bet nenorėjau, kad man kas tai pasakytų. Ir kai man sakė, žinojau, kad tiesa. O kaip dažnai mes nenorime tiesos girdėti, jeigu ji mums nemaloni... Geriau gražus melas. Aš pradėjau pykti ant savęs ir ant visų, pati nežinodama kodėl. Nors metai vijo metus, bet mano kartumas ne tik nesilpnėjo, o priešingai, kaskart didėjo. O kaip norėjau būti graži!.. Būti graži, kad visi matytų, o aš praeičiau pro juos išdidi, palydima daugelio akių žvilgsnių. Pradėjus dirbti, ėmiau puoštis, kiek galėdama. Tuoj pastebėjau, kad mano pastangos neina veltui. Ir dabar norėjos taip praeiti pro visus, iškėlus galvą išdidžiai, — tegul jie žiūri atsigręžę. Prie to pripratau. Vėliau pamačiau, kad tai man jokio džiaugsmo neneša. Vietoj pasigėrinčio žvilgsnio pamačiau visų akyse kažkokį man nežinomą, gąsdinantį. Vietoj sulaukus, kad kas prieitų prie manęs, jaučiau, kaip visi vengia manęs ir mano žvilgsnio. Kartais taip norėdavau būti viena iš būrio, bet niekaip negalėjau pasikeisti. Aš pati neįstengiau prieiti arčiau ir atsakyti į jūsų šypsnį. Žinau, jūs stebėjotės manimi, jūs sekėte kiekvieną mano pėdą, o tai kaip tik mane dar daugiau skatino eiti pakėlus galvą, nežiūrint į nieką. Dabar jūs matote, kad marmurinė statula sudužo, jos jau nebėra. Ne tik jūs, ir aš tai žinau. Marmurinis veidas negalėjo šypsotis ir nuo šypsnio sudužo...

Ji daugiau nieko nesakė. Jos neklausė. Jos veidas šypsojos, akys nepaprastai blizgėjo, o lūpos buvo tvirtai suspaustos. Ant piršto blizgantis žiedas priminė, kad ji turi eiti toliau savo keliu, palikusi čia jas visas. Ir aną statulos kaukę čia palikusi.

KAI BUVO DRAUDŽIAMA VEIKTI

SIMAS SUŽIEDĖLIS

ATETITININKAI ilgam savo kely, kuris jau penktąjį dešimtmetį prabėga, yra visko išgyvenę. Kad jie gyveno ir slaptai veikė dar po caro priespauda ir kad dėjo daug aukų Nepriklausomybei atgauti, yra visai suprantama. Kiekvienas patriotas, o juo labiau nuoširdžiai tikintis, privalo tai daryti: tai jo pareiga savo tautai, o ne kuri malonė. Bet kad išlaisvintoje tautoje pristigo jiems laisvės, dėl kurios kovojo ir turėjo viltį, jog daugiau slapstytis nereikės, yra jau sunkiai suprantama. Ir vis dėlto moksleiviam ateitininkam **1930 rugpiūčio 30 buvo uždrausta Nepriklausomoje Lietuvoje laisvai veikti.** Tai yra nemaloni 25 metų sukaktis, ir gal ne tiek ateitininkam, kiek patiem draudėjam, tačiau tylomis pro ją praeiti negalime.

DRAUDIMAS ateitininkam laisvai veikti neatėjo staiga. Dar 1928 metų pradžioje, po Palangos konferencijos, kurią aplankė ir gražiais žodžiais ateitininkus išgyrė pats Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, "Ateitis" jau pranešė nelinksmą žinią:

"Ateitininkai varomi į katakombas (šie žodžiai cenzūros juodai užbraukti ir vos išskaitomi). **Paskutiniu laiku viršūnėms spaudžiant** (paskutiniai du žodžiai taip pat užtepti) **uždarinėjamos moksleivių ateitininkų kuopos.** Jau uždarytos Šiaulių valstybinės gimn., Šiaulių suaugusiems gimn., Raseinių valst. gimn. kuopos. Neleidžiama veikti Naumiesčio (Tauragės), Viekšnių, Skapiškio, Anykščių, Ylakių, Palangos, Sedos ir kitoms kuopoms" (1928, Nr. 2—3).

Tačiau uždarytųjų kuopų vieton buvo dar galima steigti naujas bent tose mokyklose, kur mokytojai taip greitai nepalinko "viršūnių spaudimui" ir labiau suprato auklėjamąją moksleivių organizacijų reikšmę. "Mes didėjam skaičiumi ir stiprėjam dvasia" — pastebi "Ateitis".

Tie žodžiai nebuvo tušti. Po dvejų metų sušauktas Kaune tretysis Ateitininkų kongresas (1930. VII. 21—23) susilaukė 1,142 moksleivių atstovų (iš 5,400), 541 studentų (iš 700), 115 sendraugių (iš 300), 371 svečių, kurių buvo iš Vilniaus, Latvijos, Vokietijos, Amerikos; viso 2,168 dalyvių. Kongresą sveikinęs popiežius Pijus XI pareiškė, kad jis **yra su katalikais universiteto studentais ir moksleiviais, susirinkusiais Kaune į savo visuotinį kongresą",** su ta **"katalikiškojo jaunimo organizacija, kuri turi tiek nuopelnų praeityje ir tiek gero žadanti ateičiai",** kad **"Jūsų tėvynė spindėtų atgimimo aušra, kaip ji klestėjo ir švietė laikais Vytauto, įgijusio jai šviečiančios garbės"** ("Tiesos Kelias", 1930, 7—8 nr.).

Iš tikrųjų tai buvo Vytauto Didžiojo ir šv. Augustino sukakčių ženkle praėjęs kongresas, praėjęs su dideliu entuziazmu ir pakilia dvasia, nors kongresą atidarydamas prof. St. Šalkauskis, Ateitininkų Federacijos vadas, ir pastebėjo, kad darbą dirbti tenka **"sunkiose aplinkybėse"** (At-kų ideologija, 214). Vadinasi, anas spaudimas iš viršūnių nebuvo susilpęs. Priešingai, jis vis dar stiprėjo matant, kad ateitininkų pajėgos auga ir jų įtaka visuomenėje didėja. Tai krikščioniškajai ir lietuviškajai sro-

Studentai at-kai sutinka dabartinį At-kų Federacijos tarybos pirm. prof. J. Meškauską, atvykusį iš Varnių stovyklos.

vei sulaikyti buvo imtasi prievartos priemonių. Jos ėjo iš savo tautos žmonių, o ne iš kurio priešo. Vargu, ar kas tikėjosi, kad tam nelemtam vyriausybės žingsniui bus parinkta Vytauto Didžiojo 500 metų sukaktis, kurios proga įvairios kultūrinės įstaigos buvo pramintos Vytauto vardu ir tautoje sukelta giliai patriotinė nuotaika. Neatrodė, kad toks metas tiko išleisti nekultūringam ir nepatrijotiniam aplinkraščiui, nes **gniuždė jaunimo organizaciją, kuriai nebuvo galima prikišti, kad jai būtų kada pristigę tėvynės meilės ir aukos.**

Kai vis dėlto 1930 metų vasarą pasklido žinia, kad Švietimo Ministerija ketinanti uždrausti moksleiviam ateitininkam veikti, kan. P. Dogelis, caro laikais ateitininkus organizavęs ir slapstęs, statydamas pats save į pavojų, įspėjo vyriausybę susilaikyti nuo neapdairaus žingsnio tokiais argumentais:

"Ateitininkų organizacijos uždarymas būtų pavojingas pačiai valstybei ir vyriausybei... (Tai) sukeltų pačiuose ateitininkuose didžiausią tokiu valdžios darbu neapykantą... (nes) sugrūstų (juos) į katakombas, kaip tai buvo prie rusų režimo... Aukštose sferose stovintieji žmonės atsimena tuos laikus Mintaujoje, Šiauliuose ir kitur, kur veikė slapti lietuvių gimnazistų būreliai... (Jie už tą draudimą laisvai moksleiviam veikti) smerkia rusų mokyklų vadovybę... (Pagaliau) **ateitininkų uždarymas garsių Vytauto ir šv. Augustino asmenybių jubiliejaus metais būtų tiesiog nusidėjimas tų metų vienybės, džiaugsmo, entuziazmo dvasiai"** (Rašyta "Ryte", Kaune; perspausdinta Darb., 1930.IX. 30, 75 nr.).

Deja, to blaivaus balso bei kitų įspėjimų nepaklausyta. Padaryta tik tiek, kad nelemtam Švietimo Ministerijos aplinkraštyje (1930. VIII.30, 244 nr.) ateitininkų įsakmiai žodžiu nepaminėjo, o pasitenkino tuo, kad uždraudė veikti mokyklose visam jaunimo organizacijom; išskirti tiktai skautai, ir leista kurti meno bei sporto kuopeles. Tačiau niekam nebuvo abejonės, kad tasai aplinkraštis **pirmausia buvo nukreiptas į ateitininkus.** Jiem dar prisegta "partiškumo" ir "politikavimo" kaltė.

Politikos klausimo čia neliesime, o tik pastebėsime, kad dar 1925 metų Ateitininkų kongrese Kaune buvo priimti aiškūs principai politikos klausimu ir **moksleiviam ateitininkam buvo griežtai uždrausta priklausyti bet kuriai partijai** (Ateit. Ideolog., §23, 114 p.). Pagaliau, tuo metu (1930) visos politinės partijos, išskyrus tautininkų, jau buvo vyriausybės suspenduotos ir jų veikimas draudžiamas. Ateitininkai, kaip kultūrinė — religinė organizacija, priklausė **katalikų akcijai,** kuriai veikimo laisvė buvo pripažinta su Vatikanu sudaryto konkordato.

Aną aplinkraštį išleidus, užsienių reikalų ministeris D. Zaunius buvo spaudos atstovų užklaustas (1930. IX.1), ar draudimas moksleiviam ateitininkam veikti nesikerta su konkordatu ir ar nenumatoma čia kokių komplikacijų. Jis atsakė: **"Apaštališkas Sostas neturi kariuomenės ir čia negalima kalbėti apie išorinę komplikaciją. Tai yra tik moralinė jėga, kuri turi reikšmės tik viduje"** ("Mūsų Laikraštis", Nr. 39).

Dėl to negudraus ir nediplomatiško pareiškimo, kuris nuskambėjo per visus užsienių laikraščius, o Šv. Sostas pasijuto užgautas, apaštališkasis nuncijus Lietuvai arkivysk. R. Bartoloni apsilankė (1930. IX.25) pas ministerį pirmininką J. Tūbelį ir pareiškė jam nepasitenkinimą. Savo ruožtu Vilkaviškio vysk. A. Karosas ir Telšių vysk. J. Staugaitis aplankė prezidentą A. Smetoną ir prašė jį aną aplinkraštį atšaukti, nes jis Lietuvą kompromituoja. Tačiau nė jų balso nepaklausyta. Tada susirinkę visi Lietuvos vyskupai savo konferencijoje (1930.X.11) turėjo konstatuoti:

"Yra tai Bažnyčios teisių varžymas, yra tai laužymas iškilmingos sutarties, Apaštalų Sosto su mūsų Vyriausybe padarytos. Mes katalikai prieš tokius darbus turime kelti savo balsą, kol bus katalikams moksleiviams ateitininkams sugrąžinta jų draugijos laisvė" ("Tiesos Kelias", 1930, Nr. 11).

Tas ganytojiškas Lietuvos Episkopato laiškas, kuriame paliesti ir kiti katalikiškos akcijos reikalai, buvo perskaitytas visose bažnyčiose, tačiau jo viešiau spaudoje ir susirinkimuose neleista skleisti. Kai studentai ateitininkai, atpasakoję vyskupų laiško turinį, kad suragintų visuomenę kelti **"balsą prieš neteisėtą ir neteisingą Švietimo Ministerijos žygį"**, paskleidė atitinkamą atsišaukimą, 6 studentai ateitininkai buvo areštuoti; tarp jų — Ateitininkų Federacijos gen. sekretorius J. Štaupas ir Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininkas Ad. Domaševičius (Damušis), vėliau sėdėjęs vokiečių kacete ir buvęs Ateitininkų Federacijos vadas. Arešto metu Laisvės Alėjos 3, Ateitininkų namuose, buvo padaryta naktinė krata, užtrukusi nuo 1 val. nakties iki 10 val. ryto.

Lietuvos spauda, cenzūros kontroliuojama, nedaug ką galėjo tuo klausimu rašyti. Vis dėlto pro "Darbininką", Kaune leistą, praėjo tokie stiprūs žodžiai: **"Moksleivių ateitininkų organizacijos uždarymu gali džiaugtis tiktai pikčiausias lietuvių tautos priešas bolševikas"**... "Partiškumo" ir "politikavimo" antspauda dedama moksleivių organizacijai, kurios veikimo pagrinde yra auklėjimasis ir lavinimasis. Tiesa, ateitininkai nevengė ir "politikos", kuomet jie buvo šaukiami ginti tautos reikalų"... Toliau priminta ateitininkų kova su bolševikais dar Rusijoje, 1917 metų revoliucijos metu, ir jų gausus stojimas savanoriais Lietuvos laisvės ginti. (Cit. iš Darb. 1930, Nr. 78). Viena Panevėžio atkų kuopa davusi 40 karininkų, iš kurių ne vienas yra gavęs Vyties Kryžių.

Amerikos katalikai labai jautriai reagavo, plačiai savo spaudoje rašė ir "visų Amerikos katalikų vardu kėlė protestą", kurį pasiuntė Lietuvon A.L.R.K. Federacija (pirm. kun. Ig. Albavičius), Kunigų Vienybė (pirm. kun. J. Ambotas) ir Lietuvių Darbininkų Sąjungos (LDS) seimas Bostone (1930.IX.23-24), kuriame pareikšta: parodytas **"juodas nedėkingumas tam jaunimui, kuris pirmas stojo į kūrybinį Lietuvos valstybės darbą"** (Darb.,

Mūsų gyvenimas

[redacted] **Paskutiniu laiku [redacted] uždarinėjamos moksleivių ateitininkų kuopos. Jau uždarytos: Šiaulių valstybinės gimn., Šiaulių suaugusiems gimn. Raseinių valst. gimn. kuopos. Neleidžiama veikti Naumiesčio (Tauragės), Viekšnių, Skapiškio, Anykščių, Ylakių, Palangos, Sedos ir kitoms kuopoms.**

Ištrauka iš 1928 m. "Ateities", karo cenzūros išbraukytos

PARTIZANŲ VAKARO EISENA ATEITININKŲ STOVYKLOJE

1930, Nr. 74). Prel. K. Urbonavičius pačiame "Darbininke" parašė gana aštroką vedamąjį, kuriame pabrėžė, kad **"ateitininkų uždarymas yra smūgis ne vien moksleivijai, bet ir visai Lietuvai"** (1930. XI.25).

Tiktai tautininkiškoji spauda, tiek Lietuvoje, tiek ir Amerikoje, stengėsi teisinti nevykusį vyriausybės žingsnį ir prikaišioti ateitininkam nebūtų dalykų. Bet taip visada esti, kai kuri vyriausybė ir jos oficialioji spauda nori užgniaužti jai nepriimtiną judėjimą platesnėje visuomenėje.

PRIEŽASČIŲ ateitininkų laisvei varžyti reikia ieškoti ano meto Lietuvos vyriausybės politikoje, pasvirusioje į totalizmą, ne "ateitininkų politikavime". Čia krinta į akį, kad tuo pat metu buvo suvalstybinti skautai, vadinasi, paversti politiniu įrankiu, ir pradėtos valstybinti privatinės mokyklos, daugiausia katalikų įsteigtos ir jų išlaikomos. Tai reiškė valstybinį, iš viršaus primetamąjį auklėjimą, kurį gana šiurkščiais žodžiais aptarė Švietimo Ministerijos atstovas, kai buvo suvalstybinama Utenos gimnazija. Jis pareiškė: **"Mes negalime leisti, kad religijos kapryzai būtų aukštesni už tautos interesus"**. Tais "tautos interesais" prisidengiant buvo siekiama pakirsti šaknis katalikiškam auklėjimui bei veikimui taip pat ir moksleivių organizacijose.

Jei dar prisiminsime, kad tais pačiais Vytauto Didžiojo metais nebuvo leista susirinkti katalikam į kongresą Telšiuose (1930.IX.19-20), kad buvo pradėta tardyti kunigai dėl jų pasakytų bažnyčioje pamokslų, pagrasinta baudžiamuoju kodeksu pačiam vysk. M. Reiniui, kuris paskui žuvo bolševikų kalėjime, kad net pavarytas iš Lietuvos popiežiaus nuncijus arkiv. R. Bartoloni, bus aišku, kad ateitininkų uždraudimas priklausė tai vyriausybės totalistinei politikai, kuri siekė tramdyti organizuotą katalikų akciją.

Tai buvo gerai žinoma ir Romoje. Popiežius Pijus XI rašė Lietuvos vyskupam: **"Skaudžiai sūgėlė širdį pasiekusios mus žinios, kad turite daug sielvartų dėl kliūčių ir sunkenybių, daromų ten pas Jus katalikų akcijai"**, tačiau **"uoliai dirbkite ramia sąžine; melagingi apkaltinimai, jei yra Jums padaryti, tenedrumsčia Jūsų ramumo; kliūtys, jei sutinkate, tegul negąsdina Jūsų"** ("Tiesos Kelias", 1931, Nr. 1.).

Nenugąsdino tos kliūtys nė ateitininkų. Jie rado priemonių slaptai veikti, kaip caro laikais, ir jeigu jų jėgos kiek sumažėjo skaičiumi, tai paaugo dvasia, kuri pasirodė labai karžygiška užėjusių sutemų metu. Tik tada pasirodė, kaip buvo menka saviesiems persekioti savus žmones, kada ant visų galvų kabojo ta pati siaubinga grėsmė.

Anie laikai praėjo — laukiame naujų, kai tos sutemos Lietuvoje išsisklaidys. Manome, kad tai jau nebepasikartos, kas buvo prieš 25 metus. Tačiau noris dar pakartoti mūsų tautinio atgimimo dainiaus Maironio žodžius, kuriuos jis pasakė studentų ateitininkų konferencijoje Kaune (1930.IX.27), kai su liūdesiu buvo kalbama apie draudimą moksleiviam laisvai veikti. Maironis ateitininkus suragino: **"Ateitininkai turi būti n evien ateities, bet ir dabarties žmonės, eiti į gyvenimą ir jam vadovauti"**.

Tebūnie tie Maironio žodžiai mums paraginimu ir dabar: **eiti į gyvenimą ir jam vadovauti.**

DAINUOK LINKSMA JAUNYSTE...

(MAS STOVYKLA MARIANAPOLYJE)

RAŠO K. SKRUPSKELIS IR S. LEIMONAS

Liepos 30 d. į Marianapolio gražią sodybą pradėjo važiuoti mašinos su lagaminais ir visokio dydžio moksleiviais, nekantriai laukiančiais stovyklos atidarymo. Ypatingai daug buvo jaunesniųjų.

Kun. V. Martinkus, stovyklos organizatorius ir vadovas, buvo pakvietęs labai gerą vadovybę. Dvasios vadas — kun. V. Paulauskas, meno vadovas — kun. J. Grabys, komendantas — Kęst. Pliuškonis, mergaičių viršininkė — Irena Banaitytė.

Stovykloje patys moksleiviai ėjo daug pareigų. Sekretorės ir daugelį kitų darbų atliko L. Keturakytė, B. Duobaitė ir D. Pareigytė. Namų vyresniaisiais buvo K. Skrupskelis ir S. Leimonas, darbų skyrėjai — R. Giedraitis ir A. Gaigalas.

Mergaitės nakvynes turėjo Putnamo Nekalto Prasidėjimo seselių vienuolyno bendrabutyje, o berniukai Marianapolio kolegijos patalpose. Tėvams Marijonams ir Putnamo seselėms už jų duotas patalpas ir nuoširdumą moksleiviai yra labai dėkingi.

Moksleiviai išklausė daug įvairių ir įdomių paskaitų apie lietuvių kalbą, charakterį ir jo ugdymą, mokslą ir religiją, lietuvius Sibire, dailiąją beletristiką, lietuviškus papročius, mandagumą, smulkmenas gyvenime, moksleivis at-kų veikloje, Lietuvos geografinės įžymybės, katalikybės reikšmę Lietuvai ir kt. Visiems prelegentams stovyklautojai reiškia savo nuoširdžiausią padėką.

Buvo atskiri pasikalbėjimai berniukams ir mergaitėms. Patys moksleiviai skaitė savo referatus, kurie šiais metais buvo ypatingai gerai parašyti.

Vakarais įvykdavo įdomūs, linksmi parengimai. Visos kuopos iš eilės pravedė po vieną vakarą, paruošdami jam programą. Todėl programos buvo tikrai geros, nes kiekviena kuopa norėjo kuo geriau pasirodyti.

Senos pažintys

Nors daugumas moksleivių, viens kitą jau pažįsta iš buvusių stovyklu, tačiau visi atvyko į draugysčių atnaujinimo vakarą. Dalyvavo ir gana daug svečių.

Pirmadienį, sutemus, visi stovyklautojai susirinko prie laužo, kur bendrai visi padainavom ir pasižiūrėjom stovyklautojų paruoštų linksmų pasirodymų.

Kun. V. Martinkus atvežė filmų iš Lietuvos gyvenimo, kurias jis vieną vakarą parodė. Jos padarė gilaus įspūdžio visiems, ypatingai tiems, kurie Lietuvos jau gerai neatsimena.

Putnamo seselės pasikvietė visus stovyklautojus praleisti vieną vakarą jų gražioje sodyboje. Čia kun. J. Grabys skaitė paskaitą apie šv. D. Savio. Po skanių naktipiečių, berniukai dainuodami grįžo į Marianapolį.

Įspūdingai praėjo religinio susikaupimo diena. Dvasios vadas kun. V. Paulauskas pravedė tris religines konferencijas, o vakare visi su žvakėmis ėjome kryžiaus kelius Marianapolio dideliame parke. Stovyklautojai beveik visą dieną praleido tyloje ir visi iš šios dienos gavo daug naudos.

Sekmadienį, nors debesys grąsino, susirinkome po parko medžiais išklausyti Fed. vado prof. S. Sužiedėlio paskaitą, minint at-kų veiklos 45 metų sukaktį. Meninę programą atliko Bostono kuopa specialiu montažu, kuris vaizdavo at-kų 45 metų veiklą.

Per meno ir literatūros vakarą daug moksleivių parodė savo meninius gabumus. Buvo dainų, tautinių šokių, deklamacijų, muzikos ir savos kūrybos. Ir į šį vakarą atsilankė daug svečių.

Ei, žilviti, tuta, tuta...

Vienas vakaras buvo paskirtas vien tik lietuviškiems žaidimams ir šokiams. Visi stebėjosi, su kokiu entuziazmu stovyklautojai mokėsi, žaidė ir šoko lietuviškus žaidimus bei šokius. Šis vakaras buvo vienas iš linksmiausių bei smagiausių stovyklos parengimų.

Ketvirtadienį susirinkom paminėti kun. V. Martinkaus 20 metų kunigystės sukaktį, padėkoti jam už taip gražiai suruoštas moksleiviams at-kams stovyklas ir palinkėti dar daug tokių puikių stovyklų surucšti ne tik čia Amerikoj, bet jau ir laisvoj Lietuvoj.

Pirmos savaitės penktadienį lijo, todėl partizanų minėjimas buvo atidėtas iki antrojo penktadienio. Tačiau ir tą dieną lijo ir partizanų vakaras visai neįvyko. Kun. V. Paulauskas šia proga atvežė paveikslų iš savo kelionės į Liurdą, kuriuos jis parodė ir paaiškino.

Stovykloje žydėjo ir sportas. Lošėm stalo ir lauko tenisą, krepšinį, tinklinį ir futbolą. Viena popietė buvo paskirta vien bėgimams. Bėgime geriausiai pasireiškė Klemas

TAUTIŠKUMAS, JO KILMĖ IR ESMĖ

JURGIS ŠTUOPIS

J. Zikaras

Vytautas Didysis prie Juodųjų Marių

Pradedant nagrinėti klausimus apie tautiškumą, jo kilmę ir esmę, pirmiausia svarbu pastebėti, kad tautiškumas yra, palyginti, dar nauja gyvenimo apraiška, neturinti nusistovėjusių bei griežtų mokslinių teigimų, kuri, tačiau dažnai iškyla dienos šviesoon kaip aštrus klausimas, politinis sąjūdis ar kitokių nuotaikų apspręstas žmonių veikimas.

Visuomeninio žmonių gyvenimo stebėjimas, nagrinėjamas, paremtas mokslo žmonių svarstymais, padeda atskleisti tautiškumo esmę ir išvengti tų kraštutinimų, kurie pasitaiko šiuos klausimus begvildenant.

Tautiškumo pagrindas — tauta

Tautiškumo pagrindas yra tauta. Jis tauta remiasi ir iš jos išauga. Norint tat pažinti tautiškumo kilmę ir esmę, visą dėmesį tenka sutelkti apie **tautą** ir tuos veiksnius, kurie verčia žmones burtis į tautines bendruomenes.

Žmonės iš prigimties yra linkę bendrauti vieni su kitais, jungtis į grupes bei bendruomenes. Seniausia tokių žmonių bendravimo ir susitelkimo forma yra **religinis kultas,** skirtas Aukščiausiajai Būtybei pagarbinti. Bendros dievybės akivaizdoje išnyksta individualiniai žmonių skirtumai: bendros religinio garbinimo formos žmones suartina ir suveda didesnėn bendruomenėn, kurią vadiname tauta.

Be to, žmones į tautines bendruomenes šaukia **ūkiniai ir savisaugos reikalai.** Žmonės gaminasi sau įvairias gėrybes, reikalingas pragyvenimui. Pagamintoms ūkinėms gėrybėms apsaugoti žmonės spiečiasi į didesnius būrius ir vieni su kitais suartėja. Turima nuosavybė padaro žmones sėslius ir pririša prie žemės ploto, jų pačių pastangomis iškovoto ir apginto. Toksai žemės plotas sudaro **geografinę erdvę,** kuri žmones telkia vienon krūvon. Toje geografinėje erdvėje pradeda augti ir stiprėti tam tikra **biologinė vienybė,** sauganti ir globojanti biologiškai — rasiškai skirtingas tautines bendruomenes.

Visi čia suminėtieji veiksniai dar neduoda pilno tautos suformavimo vaizdo. Materialiniai ir biologiniai veiksniai nėra vieninteliai, padedą tautai kilti ir augti. Teisingai tai yra pastebėjęs dr. Pr. Gaidamavičius: "Tautos, kaip bendruomenės, pagrinde glūdi ne biologinis, o dvasinis pradas. Kai kurie laikotarpiai yra pertempę kraujo ir žemės reikšmę, laikydami juos tautinės bendruomenės pagrindu... Tautos esmė glūdi ne biologiniame prade, o dvasinėj individualybėj" (Išblokštasis žmogus, psl. 79). Dvasinis pradas yra didžioji jungtis, telkianti draugėn žmones ir padedanti jiems parodyti savitą veidą, išeiti viešumon ir tarti savo žodį: jis padeda tautai atskleisti savo **būdą bei charakterį** — padeda kilti, augti ir tobulėti **tautiškumui.**

Bendri vienos tautos narių išgyvenimai, tradicijos, simboliai, ben-

---

savęs. Tikėkim, kad širdyje tu liksi taurus lietuvis ir reikale niekad nepagailėsi dolerio. Prileiskim tai, bet žiūrėkime toliau. Pavyzdžiui, tu turi kišenę riešutų. Jei tu išimsi vieną riešutą, tai kišenė ne ką tepajus, bet vienas po vieno, galop tu pajusi, jog tavo kišenė jau tuščia. Nesijuok, paprasčiausias dalykas. Tau pavardės keitimas tik smulkmena, tik vienas riešutas pilnoje kišenėje, bet šitos smulkmenos ir nusveria mūsų esminius apsisprendimus.

— Visiškai teisingai, tik aš noriu vėl pridurti, — įsiterpė gyvai rankomis mosikuodamas Nepavytas, — kad žmogus gyvena aplinkoje. Aš sutinku, kad jis savo laisvu apsisprendimu gali kai kuriuos reiškinius priimti ar atmesti, aš tik noriu pabrėžti, kad mes nejaučiame, kokią milžinišką įtaką ji turi į mus. Norint išlikti savaimingais, mes turime vadovautis tam tikrais principais, kad galėtume tinkamai apsispręsti, kaip į kuriuos aplinkos reiškinius mes turime reaguoti.

— Matau, kad jūs tikrai galit susipykt, — pertraukė Zigmo kalbą Nijolė. — Mes tik pajuokavom su Kostu apie jo pavardę, o jūs tuoj pradėsit į plaukus kibtis.

— Tai, kad jūs su tais savo principais mane vis iš kantrybės išvedat, — dar neatliždamas tęsė Raselė.

— Ar jūs tik juokais? — lyg nepatenkintas tarė Labutis.

— Tema labai aktuali, ypač paskutiniu laiku, tad nieko nenustojom ją pagvildendami, — patenkintas vykusia atomazga nuo savęs pridėjo Nepavytas.

— Saulė tik užsėdo už medžių, jau ir temsta. Plungėj būdavo dukart per parką pereidavom, saulei nusileidus, iki sutemdavo, — nesiklausydama toliau jų kalbos tarė gan romantiškai šį vakarą nusiteikusi Nijolė.

APLINKA

JUOZAS KONČIUS

Vieną saulėtą sekmadienio popietę, dalindamiesi kasdienos nuotrupomis, žingsniavo parko takeliu Petras Labutis ir jo artimas kaimynas Zigmas Nepavytas. Kalbos jiems niekada netrūko, nes Zigmas dar anais gerais laikais, prieš užgriūvant karo audroms, buvo studijavęs filosofiją, o Labutis, nors ir neragavęs tos išminties, mėgo pasiknisti po knygas, ir "Aiduose" retai kurį straipsnį praleisdavo neskaitęs. Tad buvo visiškai natūralu, kad kolonijos gyventojai dažnai juos matydavo besukančius parko link: Labutį asketiško žvilgsnio, flegmatišką, lėtų žingsnių (nors kilmės buvo suvalkietis), ir iš paskos, truputį atsiliekantį, Nepavytą. Jų draugystė gal ir dėlto tiek užsimezgė, kad Zigmas buvo nepaprastai atydus ir pajėgdavo Labutį išklausyti iki galo, o po to savo tvirtais argumentais stengdavosi jį išmušti iš jo išeities taško, kurio, savaime suprantama, Petras prisispyręs laikydavosi. Galop iš esmės jie visvien prieidavo bendros nuomonės, ir tai stiprino jų draugystę.

Šį sykį jų idilišką promenadą sutrukdė, kaip matysime, Kostas Raselė. Jis, iš tolo juodu pamatęs, pakilo nuo suoliuko ir rodydamas į juos pirštu kažką gyvai kalbėjo Nijolei Lankstutei. Nepavytas, kada kalba buvo pačioj įtampoj, ir jau manė Labutį užšachavęs savo argumentais iš visų pusių, mielu noru būtų pasukęs į šalį ir išvengęs šio susitikimo. Be to, jam nelabai buvo prie širdies ir Raselės santykiai su Nijole.

— Judviejų, turbūt, niekas neperskirs — vis diskutuojat, vis filosofuojat, gal ir vėl apie šeimos reikšmę tautiškam susipratimui išlaikyti, — šyptelėjęs, pradėjo Raselė. — Mes va su Nijole irgi rimtais klausimais. Ji tvirtina, kad keičiant pavardę man daug geriau tiktų Russel, negu Rasel, nors rašant pavardė kiek ir pasikeistų, bet ištarimas liktų kuone tas pat. Įdomu, kaip judu į tai, filosofai, — guviomis akutėmis mirksėdamas toliau tarškėjo Raselė.

— Pirma dėl principo, mano mielas, — pataikęs ant diskuotino klausimo pirmas šokosi Labutis.

— Taip aš ir maniau, kad jūs nei šaukšto nepaimat į rankas be principo. Nepamiršk, kad dažnai gyvenimas eina sau, o principai sau.

— Jei tavęs nepažinčiau, Kostai, tai nusispiaučiau ir nueičiau, po šitokio nerimto palyginimo. Tuo pačiu galiu pasakyti, kad keisdamas pavardę padarytum kaip Ezavas su sriubos lėkšte. Iš čia labai gerai gali išsivesti sau ir principą šiam atvejui, kuri galima arba priimti, arba atmesti, — tęsė Labutis.

— Tuo tu nori pasakyti, kad aš dėl geresnio kąsnio, kaip anas, atsižadu tėvainystės, — pyktelėjęs sušuko Raselė. — Nesu sentimentalus, į viską žiūriu iš paprasto kasdienybės taško ir galiu pabrėžti, kad nekeičiant tikybos, nesigėdint tautybės, keletos pavardės raidžių pakeitimas yra tokia smulkmena, kuriai nereikia jokių principų.

— Man labai patiko, besiklausant jūsų ginčo, kad jūs abu pripažįstate vieną faktorių, kuriam aš skiriu tiek daug reikšmės, — įsiterpė iki šiol tylėjęs Nepavytas. — Būtent, jūs abu išeinant iš aplinkos veiksmo. Ir štai. Kodėl Ezavas už sriubos lėkštę atidavė tėvainystę? Ogi todėl, kad jo fizinis organizmas buvo tokiam stovyje, kada maistas tampa aktualesnis už visa kita. Atseit, jis patenka į tokią aplinką, kuri normuoja jo apsisprendimą. Lygiai taip ir Raselė, išeidamas iš to paties taško, apsisprendžia pavardę keisti. Visa, kas nėra įgimta, apsprendžia aplinka, — argumento sustiprinimui pridėjo Nepavytas.

— Gražiausiai tu čia ir nukalbėjai. Atseit, aš esu visiškas aplinkos vergas ir ką man aplinka diktuoja, tą aš turiu daryti. Nieko sau normos...

— Einam tolyn, dar susipyksit, — nutraukė Labutį Nijolė. — Ar negražu čia? Lapai, kaip auksinės plaštakės mirga prieš saulę. Man kaikada norėtųs stovėti valandas ir stebėti, kaip jie planiruoja vienas po kito: tai ant pievelės, tai, ana, į vandenį, o kitas tiesiai po kojom.

Valandėlę jie ėjo tylėdami. Raselė mėgino švilpauti melodiją iš nesenai matyto filmo, bet truputį nervinosi ir jam tai nelabai vyko. Labutis su Nepavytu, žvilgterėję vienas į kitą, atrodo ieškojo argumentų ginčui privesti prie galo. Galop Raselė nebeiškęsdamas tęsė toliau:

— Jūsų tuos principus aš laikau naiviu sentimentu ir niekuo daugiau. Mūsų laimė ir yra tame, kad mes daug prikalbame, prifilosofuojame, bet konkrečiai tai nei šnypšt. O kalbant apie patrijotiškumą, tai iš kurio, mano mieli, bus daugiau naudos lietuviškam reikalui: iš to, kuris visur matys tik principus ir dūsaus kampe atsisėdęs nieko nedarydamas, ar iš to, kuris, savo sveiku protu vadovaudamasis, stengsis pritapti prie vietos sąlygų, susikurs sau ateitį, o reikale galės išmesti dolerį ir daugiau bendram labui? Konkrečiai kalbant, štai kad ir aš ir daugelis kitų baigę studijas turime prisitaikyti prie visuomenės, jei norime ši tą atsiekti. Aš nesakau, kad tas prisitaikymas turi būti visiškas savojo "aš" praradimas, bet tik išoris. tai kas liečia apranga, reikalui esant net ir pavardė bei šiaip kasdienes smulkmenas, į kurias visuomenė kreipia labai daug dėmesio.

— O ką tu į tai, Nijole? — galvos nepakeldamas, kai Raselė nutilo, tarė Nepavytas.

— Aš, kągi, jūs žinot mum ir taip ir taip gerai. Mergaitei čia galvos laužyti netenka. Šiaip ar taip jai savo pavardę teks pakeisti, — kiek sumišusi atsakė Nijolė.

— Gerai, Kostai, palikim principus ir eikim prie kasdienybės, — karščiavosi toliau Labutis. — Tu baigęs studijas išeisi į visuomenę ir tavo vienintelis noras bus ne tik užtikrinti sau ateitį, bet kilti aukštyn, kai kur prisitaikant, o kai kur praradant ir dalelę

Marianapolio moksl. at-kai stovyklautojai su svečiais ir vadovybe

Budreckas iš N. Y., laimėdamas pirmas vietas visose berniukų lenktynėse. Antruoju bėgimuose ėjo S. Leimonas. Buvo daug rungtynių tarp vadovybės ir stovyklautojų, kurios sukėlė didelį susidomėjimą.

Buvo ir konkursų. Už geriausiai parašytą referatą S. Leimonas gavo pirmą premiją, G. Pauliukonytė — antrą ir P. Binkevičiūtė — trečią. Iškalbos konkurse pirma vieta teko R. Janušauskaitei, antra — B. Duobaitei ir S. Leimonui, trečia — dviem jaunesniesiems moksleiviams: A. Sužiedėliui ir V. Baškauskui. Ateitininkiškų ir bendro išsilavinimo žinių patikrinime dešimties metų A. Sužiedėlis visus nustebino, atsakydamas teisingai į visus jaunesniųjų klausimus ir tapdamas septintu vyresniųjų tarpe. Už tai jam buvo duota pirma premija. Iš vyresniųjų geriausiai atsakė V. Lušytė, I. Lendraitytė, R. Galdikaitė ir S. Leimonas. Pavyzdingiausiais stovyklautojais buvo išrinkti V. Lušytė ir G. Naujokaitis.

Su daina gyveniman einam

Stovyklos programa buvo taip sutvarkyta, kad moksleiviai turėtų pakankamai ir laisvo laiko ir būtų užimti. Kiekvieną dieną kun. V. Martinkus sušaukdavo stovyklautojus dainuoti. Pritardamas gitara, jis mokė mus įvairiausių lietuviškų dainų, kurias pamilom ir įvairiom progom dainavom. Kiekvieną vakarą, kai nebuvo kitos programos, stovyklautojai rinkdavosi į salę linksmavakariui. Per šiuos pasilinksminimus pasirodydavo naujai paaštrinta "Surūdijusi špilka',' redaguojama K. Skrupskelio ir S. Leimono.

Kiekvieną dieną pradėdavom šv. mišiom ir kiekvieną vakarą, rimtą ar linksmą, baigdavom vakarine susikaupimo malda ir mūsų mielo dvasios vado kun. V. Paulausko žodžiu.

Visi stovyklautojai nuoširdžiai dėkingi stovyklos organizatoriui ir vadovui kun. Vaclovui Martinkui ir visam jo štabui, tėvams Marijonams, Nekalto Prasidėjimo seserims ir visiems, kurie prisidėjo ir talkino stovykloje.

Jau dabar visi galvoja ir laukia kitų metų stovyklos, vis dar negalėdami užmiršti "Surūdijusios Špilkos" žinių:

"Vienas stovyklautojas atsivežė dėžę saldainių su vynu viduryje, o kitas, jam nenusileisdamas, atsivežė "vidurius" be saldainių...

Mūsų virėja didelė patrijotė, ryte duoda gėrimus žalius, per pietus, raudonus, o vakare — geltonus.

Stovyklautojas virtuvėje: mano lėkštė šlapia...

Padavėjas: tai čia tavo sriuba.

Stovyklos valdžia uždraudė gumą kramtyti, o per pietus maitina mėsa, kietesne už gumą. Kur čia nuoseklumas?

Stovyklos viršininkas: Aš jus priversiu savanoriškai tapti dideliais charakteriais!

Kun. Juozas Grabys, mistikos daktaras, per pietus vis sukinėja lėkštę. Ar jis dėl to ir daktaras?"

Petras Kiaulėnas — Galvutė

dras istorinis likimas tam tikrus jausmus ar jausmų jūrą sukelia tiktai tuose, kurie tai tautinei bendruomenei priklauso. Bendri ryšiai jungia tada vienus tautos narius su kitais ir savo išraišką randa savo kalboje, tradicijose, moksle, mene ir apskritai **tautinėje kultūroje.** Tautinė kultūra ir yra toji kalba, kuri padeda vienos tautos nariams susikalbėti ir rasti atgarsį: mažytis dainos posmas dažnai mums nutiesia tiltą atpažinti savo tautos narį ir pajusti bendrą širdies plakimą.

Čia paminėti veiksniai ir reiškiniai padeda suvokti tautos sąvoką: **tauta yra žmonių bendruomenė, pasiekusi tam tikrą dvasinio savarankiškumo laipsnį, turinti savo būdą bei charakterį, kuris apreiškiamas savo darbais bei tautine kultūra.** Tauta yra tam tikra dvasinė vienybė, kuri pati viena gali būti ir kurti.

Tautinė sąmonė

Dvasinės visumos ar vienybės pajutimas iškelia **tautos sąmonę,** kuri yra pagrista vienos tautos narių stipriais, tikrais tarpusavio ryšiais, sakančiais, kad jie gali būti laimingi ir patenkinti gyvendami drauge ir nenutraukdami ryšių su tauta. Tautos sąmonė yra todėl lemiantis reiškinys tautos gyvenime.

Tautinės sąmonės apsireiškimas matomas savo tautos vertingumo pergyvenime, aktyviame įsijungime į tautos vertybių saugojimą ir kūrimą. Čia gražiausiai ir prasiskleidžia tautiškumas, kyląs iš tautinės sąmonės ir padedąs savo tautos vertę pergyventi ir ją apreikšti konkrečiais darbais. Tautiškumas tat ir yra **tautinės sąmonės apsireiškimas kūrybingais žygiais, palenktais tautinei gyvybei išlaikyti ir jai ugdyti.**

Tačiau kaip skirtingas yra tautos suvokimas, jos esmės ir kilmės svarstymas, taip skirtingas yra ir tautiškumo supratimas. Jis nėra net vienodas vienos kurios tautos narių tarpe. Įvairios politinės grupės, socialiniai ir politiniai žmonių susigrupavimai, nuotaikos, atplaukiančios iš kitur, dažnai atneša ir skirtingas pažiūras į tautiškumą.

Nacionalizmas yra viena iš kraštutinių tautiškumo formų, kuri bando griauti darnų sugyvenimą tarp tautų, savąją tautą nesveikai iškelia virš kitų ir tokiu būdu pasėja godžią nesantaikos ir tautinio pasipūtimo sėklą. Hitlerinė Vokietija, perdėtai iškėlusi savo tautą ir rasę, niekinusi ir žudžiusi kitas tautas, yra tobulas kraštutinio nacionalizmo pavyzdys, pačių vokiečių apmokėtas brangia kaina.

Nacionalizmo priešingybė yra **kosmopolitizmas.** Ši tautiškumo forma siekia sujungti, sulieti tautas į vieną pasaulinę draugiją — tautų šeimą. Jis taip gudriai ir suktai ištrina iš žmonių protų ir širdžių teisingą tautiškumo supratimą, užliūliuoja žmonėse sveiką patrijotiškumo pareigą, tautų šeimą paverčia į bevardę masę, kad paskum lengvai ją gali pakreipti savo užgaidoms.

Kalbėdami apie gražų ir darnų tautų sugyvenimą, apie žmonių "brolybę, lygybę ir laisvę", kosmopolitai atneša šėtonišką neapykantą ir žmonių suskaldymą. Jie iškreipia Kūrėjo valią, leidusią pasaulyje gyventi ir klestėti įvairioms tautoms, bendrauti tautinėmis formomis vieniems su kitais ir skleisti **darnų įvairumą,** sutinkama dieviškoje kūryboje. Bolševikinė Rusija, vienon masėn beburdama "visų šalių proletarus", išugdė tokią tironiją, kerštą ir neapykantą tarp tautų, kurios pasaulis nėra dar matęs. Iškreipta Kūrėjo valia ir dirbtiniu būdu mezgami tautų bendravimo ir kūrybos ryšiai pražydėjo krauju, kuriuo tebemirksta žemė...

Vidurinis kelias tarp nacionalizmo ir kosmopolitizmo yra sveikiausia ir žmonijos gerovei naudingiausia tautiškumo forma. Šitoje tautiškumo formoje žmogus yra **patrijotas,** mylįs savo tautą ir trokštąs jai moralinės didybės. **Tikras patrijotizmas žadina mylėti savo tautinę individualybę, trokšti savo tautai moralinės didybės ir tautinėmis formomis bendrauti ir jungtis su žmonija** (plg. St. Šalkauskis, Ateitininkų ideologija, psl. 86—89).

Už tokią tautiškumo formą pasisako ir kovoja ateitininkai, su tokiu tautiškumo supratimu mes žvelgiame į savąją lietuvių tautą, kurią mylime, trokštame jai moralinės didybės, padedančios ir jai gyventi, klestėti, ir mums surasti joje vietą, sakančią mums: "Aš tavo tauta, o tu mano sūnus".

☆

Lietuviai šiandien yra sunkiose grumtynėse už tautinius savo egzistencijos pagrindus. Pavergtajame krašte jie puolami komunistinio internacionalo ir rusinimo, o už Lietuvos sienų silpninami kitų tautų poveikio. Mums yra didelis pavojus, ypač jaunajai kartai, atitolti nuo savo tautos ir tvirtai nesuaugti su jokia kita. O toks sutarptautėjęs ž m o g u s, žmogus kosmopolitas, labai dažnai nesiremia jokiomis tradicijomis ir jokia morale.

Šiuo metu mums reikia labai tvirtos moralės ir sąmoningų lietuvių. Juo turėtų būti kiekvienas lietuvis, kurį likimas išnešė svetur ne tam, kad dingtų kitiem, bet kovotų už savo tautą. Jei to nesiektume, "būtų nusikaltimas ir mūsų tremtininkiškajai misijai," kaip yra įspėjęs prel. M. Krupavičius "Ateityje" jos 40 metų sukakties proga. Tų žodžių negalima praleisti negirdomis, nes jie atsilieps pačios tautos priekaištu: palikote ne vien gimtąją žemę, bet viešame tautų kelyje pametėte ir mane, suklupę prieš svetimus dievus.

(Iš Federacijos vado Simo Sužiedėlio kalbos, pasakytos penktojo ateitininkų kongreso metu Chicagoje 1954 m.)

☆

ŠV. PIJAUS X ŠVENTĖ RUGSĖJO 3

Šv. Apeigų Kongregacija Romoje, kuriai pavesta tvarkyti ir prižiūrėti liturginį gyvenimą Bažnyčioje, 1955 m. kovo 1 d. šv. Pijaus X garbei įvedė šventę rugsėjo mėn. 3 d. Naujosios šventės mišioms ir brevijoriui parinkti liturginiai tekstai, charakteringi eucharistinio gyvenimo žadintojui šv. Pijui X.

Ateitininkų šeima kviečiama rugsėjo 3 d. prisiminti ateitininkų sąjūdžio įkvėpėją šv. Pijų X, dalyvauti mišių aukoje, eiti šv. komunijos ir savo maldas skirti už greitesnį Lietuvos valstybinį ir religinį prisikėlimą. Toji šventė mums primins penktąjį ateitininkų kongresą Chicagoje, kai atnaujintom širdim ryžomės dirbti Lietuvai, "kad ji būtų laisva, šviesi ir Dievui meili tauta" (Simas Sužiedėlis).

ATEITININKŲ FEDERACIJOS KONSTITUCIJA

Ateitininkų Federacijos Valdyba, penktojo ateitininkų kongreso Chicagoje 1954 m. pavesta, priėmė ir paskelbė Ateitininkų Federacijos konstituciją, kurios rėmuose veiks visa tremties ateitininkija. Konstitucijos tekstas išsiuntinėtas visiems ateitininkų padaliniams ir jų vadovams. Jeigu kas dar norėtų ją gauti, prašom kreiptis į Federacijos gen. sekr. kun. Viktorą Dabušį, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

LEISKIT IŠ STOVYKLOS...

Prabėgo gražioji vasarėlė, atnešusi visiems tiek daug saulės, džiaugsmo, poilsio, leidusi susitikti stovyklose ir pasimatyti su pažįstamais veidais.

Visiems ateitininkų vasaros stovyklų rengėjams, vadovams, rėmėjams, žinomiems ar nežinomiems geradariams tariame nuoširdžią padėką, o stovyklautojams — prisiminti aną graudų paskutinį vakarą, palydėtą atsisveikinimo daina:

Leiskit iš stovyklos,
Leiskit į namus.
Mes jau atkentėjom
Už vergų šimtus.
Dabar išvažiuojam, —
Daros net graudu, —
Bet nenusiminkit,
Bus dar daug dainų!

NAUJI METAI — NAUJI ŽMONĖS

Suvažiavimuose nuvirto senosios valdžios, vadovavusios praėjusiais metais. Į jų vietą atėjo nauji žmonės, kupini naujų minčių ir planų. Padėka ir linkėjimai pinasi dabar draugėn.

MOKSLEIVIAI dėkinga širdim mena Sąjungos kapelioną kun. Alfonsą Sušinską, pirmininkus Kasulaitį ir V. Palubinską ir visus mieluosius jo bendradarbius, vedusius Sąjungą stiprėjimo ir susidrausminimo keliu.

Mielajam pirm. V. Palubinskui, sumainiusiam dar aukso žiedus su Bajoraityte, linkime daug laimės ir giedrių dienų!

STUDENTAI gražiai prisimena kietą ir drausmingą pirm. Kęstučio Keblio-Keblinsko ranką, visą SAS štabą, kuris aplinkraščiais, planais, studijų dienom, ideologijos nagrinėjimu, savarankiškais referatais ir diskusijom spaudė pavojaus skambutį ir kėlė narių intelektualinį lygį. Prano Zarankos "drukarnė" Detroite, leidusi "Gaudeamus", Rūtos Žukauskaitės moderniška spaustuvė Putname, anglų kalba leidžiamais biuleteniais garsinusi mūsų vardą, visų skyrių ir sekcijų vadovų nemigo naktys, rūpesčiai, darbai šiandieną skamba kaip gaivi jaunatvės daina.

SENDRAUGIAI suglaustom eilėm telkiasi aplink Sąjungos pirm. prof. dr. Pr. Jucaitį ir visus valdybos žmones, judinančius senus draugus iš visuomeninio apsnūdimo į aktyvų darbą. Mus žavi ir drąsina pirm. dr. Pr. Jucaičio žodžiai: "Sendraugių didžiausias rūpestis — padėti moksleiviams ir studentams, kad mes, generolai, neliktume kovos lauke be kareivių".

Praėjusių metų valdyboms tariame padėkos žodžius, naujoms — sėkmingo darbo ir nuoširdaus bendradarbiavimo, o nariams — laimingų naujų mokslo metų ir gražios veiklos!

JONAS STAŠKEVIČIUS

KANADOS MOKSLEIVIAI TEISMO SALĖJE

Liepos 30 d., gražią šeštadienio popietę, mūsų mašina vikriai rieda Georgian Bay ežero pakrantėmis. Iš tolo atplaukia jaunų žmonių balsai, šūkavimas, dainos. Privažiavę kvapų pušynėlį, išvystame jame augantį palapinių miestą. Matyt, žmonės išbėgo iš vasaros karščiuose degančių miestų ir dabar nori pagyventi gražų indėnišką gyvenimą. Reikia prisipažinti, kad ir mūsų mašinos keleiviai ieškojome šitos vietos, kur liepos 29 — rugpiūčio 7 vyks ketvirtoji Kanados moksleivių stovykla. Dabar ją ir suradome.

Stovyklavietėje jau sukinėjasi valdžios žmonės ir, kaip išrodė, kiekvienas dirbo ne savo darbą: šit tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM, padeda šeimininkėms ištraukti iš žemių vandenėlį, ūkvedys. Vl. Šleinys barsto po kiemą šiaudus ir rengia stovyklautojams guolius, komendantas L. Januška mirko lūpose švilpuką ir užsiėmęs staliaus amatu, gi stovyklos dvasios vadas tėv. Rafaelis Šakalys, OFM, užuot smaigstęs dvasinio gyvenimo gaires, kala stulpelius palapinėms ir rengia žmones žemiškam miegui... Kad visi dirba, pluša — labai gerai, tik kam ne savo darba? Taip mums švietė galvose tada, kai pirmą kartą dairėmės stovyklos kieme.

Štai jau garuoja pirmoji vakarienė, ne mamos virta ir paruošta. Tik dabar mums atsivėrė akys, kad stovyklos valdžios žmonės dirbo savo darbą, kitaip būtume likę alkani. Vakarienės metu šnekučiavomės, susipažinome su kaimynais, linksmai čiauškėjome, tik ūpą kiek gadino rūstūs komendanto įsakymai, darbų tvarkos pranešimas ir vis dažnas pakartojimas: "užlaikyk tvarką, o tvarka tave užlaikys". Gal ir teisybė?..

Baigt taisytis — ramiai!

Kitą dieną jau ir mus prigriebė prie "ne savo darbų". Akys limpa, nori miegelio, o čia švilpukas "stovykla kelk". Kaip tingios meškos lendame iš palapinių, prausiame veidelius (kartais ir ausis) šaltu vandeniu, tvarkomės ir rikiuojamės vėliavos pakėlimo iškilmėms. Ir taip kiekvieną rytą. O po to suaidi Pulkim ant kelių, Prieš tavo altorių — tėv. Rafaelis Šakalys, OFM, aukoja šv. mišias, tėv. Vikt. Gidžiūnas, OFM, paberia gražių religinių minčių, stiprina mūsų dvasią. Kartais ir visi stovyklautojai kartu kalbėdavome lietuviškai liturgines mišių maldas.

Dienos metu ir mes patys pradėdavome kalbas sakyti. Gana juk visą laiką kitų klausytis — reikia ir mums patiems pakalbėti. Paskaitėlės, referatai, kalbos, diskusijos, eilėraščiai išvesdavo jaunuosius moksleivius į tribūnas ir visiems primindavo: "poetu reikia užgimti, o kalbėtoju galima ir pačiam "pasidaryti"...

Jeigu ne laisvalaikis, sportas, žaidimai, žalio ežero bangos — būtume gal ir neišturėję... Laisvalaikio metu vieni puošia ir gražina savo "gyvenamus namelius" — palapines, antri susirūpinusiais veidais sėdi ir mąsto apie referatą, kurį skaitys rytoj, o tos medžiagos niekur negali sumedžioti, treti lavinasi scenos mene, dramatiškai laužo rankas ir nuduoda garsius artistus, ketvirti bando ištarti kaimynei meilesnį žodelį ir sako: "Aš tai dažniausiai mėgstu būti vienas... Tada niekas netrukdo, galiu svajoti ir kurti eiles"... Pagaliau visų jausmus atšaldydavo žalio ežero bangos, kurių, kaip žinote, Kanadoje yra daug ir visi gilūs. Juk ir newyorkiečiai žino, kad Kanada garsi uodais, miškais, ežerais, tabako lapais, o už tabako lapą gali gauti merginų visą kapą... Mums šitie dalykai gerai pažįstami, o geriausiai jie paaiškėdavo prie laužo, kai "Uknolio kupletai" perverdavo ne vieno širdį ir palikdavo klaustuką — "ir už ką man tos visos bėdos?"

"Stovyklavome ir sportavome"...

Prašau stot — teismas eina!

Viskas gerai būtų buvę, kad tik šokant nesugriuvę... Taip įvyko ir mūsų stovykloje. Jau gražiai buvom praleidę literatūros — meno vakarus, išklausę R. Vaštoko paskaitos, tėv. V. Gidžiūno minčių apie rašytojus ateitininkus, buvome jau ir įspūdingąjį rožančių sukalbėję, paminėjome ateitininkų veiklos 45 m. sukaktį, nuoširdžiai, kaip leido netikėtai užėjusi audra, pagerbėme brolius partizanus, tik šit, pasigirsta nemaloni žinia — visi moksleiviai kviečiami į teismo salę.

"Ponas, už ką? Kuo mes nusikaltom? Gal permažai valgėm ir šeimininkes kritikavom? Teismas turės surasti teisybę, nėra čia ko nusileisti. Juk taip kalbėjo ir ponas V. Užupis. Teisybė už viską brangesnė!"

Teismo salėje išbalę jau sėdi A. Augustinas ir G. Bakaitytė. Jauni žmonės, o jau tampomi po teismus... Matyt, ne vien Amerikoje, bet ir Kanadoje prasidėjo nepilnamečių nusikaltimai... Už stalo net 5 teisėjai, du prokurorai, šalia du advokatai. Kaltinimo žodžiai tik skrieja per sale: "Savo tėvynę užmiršai, lietuviškos kalbos išsižadėjai, atšalai tikėjime, ryta vakarą nesimeldi, knygos nemėgsti, nesilavini"... Net šiurpas ima! Nors gynėjai ir labai geri, bet teismas rūstus ir taria rūsčią ištarmę:

"Dauguma moksleivių išteisinta, o kiti, nutolę nuo lietuviu tautos dvasios, užmiršę garbinti Dievą, nestropūs savo pareigose, nubaudžiami atimant jiems laisve ir suvaržant kiek visą jų gyvenimą".

— Ot, tokiems ir gerai! Tegul vyreliai ir moterėlės kiek pakentės. Lietuvis turi būti lietuvis, o ne koksai iš miškų išlindęs kanadietis, — galvojau sau vienas, o širdy gailėjausi nuteistųjų.

Nemalonūs teismo įspūdžiai kiek išsiblaškė, kai vėl visi stovyklautojai susirinkom krūvon stovyklos uždarymo iškilmių.

Atsisveikinimo žodžius tarė stovyklos valdžios žmonės, Kanados at-kų c. v-bos atstovas Pabedinskas, Ateitininku Federacijos atstovas prof. B. Vitkus, MAS atstovas Puškorius ir kt.

Taip ir baigėsi ketvirtoji Kanados moksleivių stovykla, palikusi daug gražios nuotaikos, minčių, atsiminimų, jaunatviškos dvasios ir vilčių — vėl susitikti visiems kitą vasarą.

STOVYKLA IR LIETUVYBĖ

G. NAUJOKAITIS

Lietuviška stovykla — tai viena iš svarbiųjų priemonių palaikyti lietuvybę jaunimo tarpe.

Į lietuviškas stovyklas suvažiavęs jaunimas yra atskiriamas nuo išorinio pasaulio ir daugiau susitelkia lietuviškai veiklai. Stovyklose jaunimas kūnu ir dvasia atsigauna, sustiprėja.

Kennebunkporte, tėvų Pranciškonų vedamoje berniukų stovykloje, mes visi esame apsupti lietuviškos aplinkos: mes esame lietuvių Pranciškonų sodyboje, kiekvieną rytą garbiname Dievą lietuviškomis giesmėmis, turime dainavimo, geografijos, istorijos, lietuvių kalbos ir religijos pamokas gimtąja kalba.

Per dainavimo pamokas mes išmokstame lietuviškų liaudies dainų, kurias bedainuodami, prisimename mūsų brangiąją tėvynę Lietuvą, jos grožį ir vargus:

Lietuva brangi, mano tėvyne,
Šalis, kur miega kapuos [didvyriai!
Graži Tu savo dangaus mėlyne,
Brangi, nes daugel vargo patyrei.

Mums žygiuojant, lūpose skamba lietuviška daina:

Ant kalno mūrai, joja lietuviai...

Per geografijos ir istorijos pamokas mes sužinom apie Lietuvos upes, miškus, miestus ir kalnus, apie lietuvių tautos kilmę ir jos papročius, apie Lietuvos pramonę ir prekybą, apie jos didvyrius bei jų atliktus darbus, apie Lietuvos galybę Vytauto Didžiojo laikais. Garbingos mūsų praeities paskatinti, mes ryžtamės nepalūžti ir dabar. Mes norime būti naujieji Lietuvos didvyriai, saugą lietuvybės kibirkštėlę, kuriai lengva užgęsti svetimame krašte.

Be to, lietuvybės dvasią mumyse stiprina ir religijos pamokos, pravedamos gimtąja kalba. Čia mes giliau pažįstame pasaulio Kūrėją Dievą, leidusį gyventi įvairioms tautoms ir turėti savo kalbą, papročius ir praeitį.

Visi stovyklos lietuviškieji darbeliai gražiausiai pasirodo trečiadieniais prie laužo. Čia mes lavinamės savomis jėgomis surengti lietuvišką programą ir ją pravesti.

Už tai visi stovyklautojai dėkingi Tėveliams Pranciškonams, kurie jau kelintus metus Kennebunkporte surengia, praveda ir globoja berniukų vasaros stovyklą.

(Rašinys, premijuotas šią vasarą berniukų stovykloje Kennebunkporte, Me.)

Aušros Vartų bažnyčios didysis altorius Montrealy, Que., Kanadoje.

DARBAI ŽMONĖS

TEODORO BRAZIO GIESMĖS IR DAINOS

KUN. VLADAS BUDRECKAS, M.M.

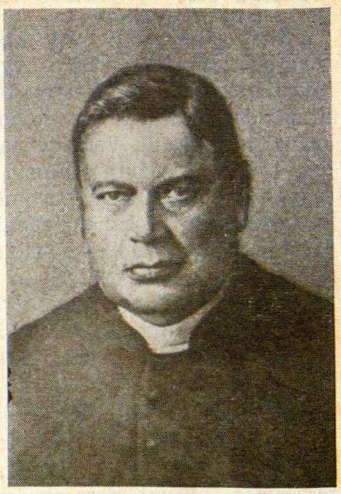

Prel. Teodoras Brazys

"Mūsų liaudies dainų melodijos, rodančios lietuvių tautos nepaprastą kūrybinę jėgą ir gabumą, yra brangiausi ir puikiausi muzikos perlai, kuriais mes galime gėrėtis, puoštis ir didžiuotis prieš nelietuvius."

Mes trokštame savo dainelių jausmingomis melodijomis patys viešai pasigėrėti. Mes norime, galime ir privalome jomis prieš pasaulį pasididžiuoti. Jų žavinčios gaidos užgaus ne tik susipratusių tėvynės vaikų jautresnes širdies stygas, bet, gal būt, uždegs ir svetimų sirenų suviliotųjų lietuvių sielose užgęsusią tėvynės meilės liepsnelę.

Taigi kilkit aukštyn mūsų numylėtų "Dainų dainelių" garsai! Skriskite po platųjį pasaulį mūsų tautos sielos aidai, žadindami kilnios poezijos jausmus!" taip rašė **muzikas prel. Teodoras Brazys** pirmosios dainų šventės išvakarėse 1924 m. Kaune.

Prel. T. Brazys, kilęs iš lietuvių tėvų šeimos (gimė 1870.XI.20), gyvenusios Daudžgirių dvare, Pabiržės vl., Biržų apskr., iš pat vaikystės liejo jaunon širdin lietuviškų dainų ir giesmių melodijas, kurias vėliau patsai išpuošė ir praturtino giliu muzikiniu nagrinėjimu ir savomis kompozicijomis. Jo paties sistemingai išeitas muzikinių studijų kelias (Pabiržėje, Rokiškyje vargonininkų mokykloje, Kaune pas katedros vargonininką J. Kalvaitį, muzikos mokykloje Regensburge, Vokietijoje) išvedė Teodorą Brazį į rimtą mokslinės muzikinės studijos ir kūrybos kelią.

Pabiržės bažnyčia, kur vargonininkavo T. Brazys.

Profesoriaudamas Vilniaus kunigų seminarijoje (1907 — 1917), parodė studijų metu įgytąjį muzikinį patyrimą ir skonį, kurį gražiausiai atskleidė bedirbdamas Kauno kunigų seminarijoje ir profesoriaudamas fakultete, skaitydamas bažnytinės muzikos ir muzikos istorijos kursą (1924 — 1930). Tai parodė ir pirmoji jo viešai paskaita universitete — **"Mažvydo giesmių melodijų kilmė ir jų santykis su lietuvių tautos muzika"**, pailiustruota pavyzdžiais epidijoskopo ir fisharmonijos pagalba. Po paskaitos prof. P. Būčys kan. J. Tumui-Vaižgantui su šypsniu pakuždėjęs: "Matai, ir iš bažnytinės muzikos galima mokslo dalyką padaryti".

Muzikos klausimais prel. T. Brazys daug yra rašęs Aušroje, Ryte, Tiesos Kelyje, Muzikos Baruose, Muzikos Aiduose (jo paties įkurti ir redaguoti). Išleido eilę muzikos vadovėlių, kurių lietuvių kalboje neturėjome: **Muzikos teorija, Giedojimo mokykla, Gregorijaniško choralo rašyba ir jo ritmas, Choralo mokykla, Harmonija** ir kt.

Prel. T. Brazys Lietuvos bažnytinei provincijai paruošė bažnytinį giesmyną, **"Cantionale"**, kurį po jo

MUMS RAŠO:

Dr. Balys Paliokas, Chicago, Ill.: Gyvename skirtingoje aplinkoje, prie kurios tenka derinti ir savo veiklos metodus. Visur reikia ieškoti konkretumo ir praktiškumo. Ateitininkai stovi ant gero kelio, veikdami nedideliais būreliais. Ir tėvus reikėtų taip suburti. Sėkmės darbuose!

Pfc. J. A. Kasulaitis, San Francisco, Calif.: Dėkoju už atsiųstus 4 Ateities numerius. Jų neskaičiau, o ryte rijau. Visą dieną jaučiausi pakiliau, nes per Ateities puslapius suartėjau su visa gausia ateitininkų šeima... Ateities techniška pusė, forma, laužymas, iliustracijos gali konkuruoti su geriausiais pasaulio jaunimo žurnalais.

Jonas Žadeikis, Chicago, Ill.: Chicagoje judame, krutame. Ir man, "seniokui", tenka padėti moksleiviams. Jau maniau išeiti "pensijon" ir pasilikti tik rėmėjas, bet kur tau... O pagaliau gaila ir tų jaunų vabalėlių — vieni palikti lengvai galėtų paklysti... Gyvuokite!

REDAKCIJAI KEIČIANTIS

Organizacinis gyvenimas yra lyg gyvai tekanti srovė: jis nesustabdomai teka laiko vaga ir atneša įvairių naujenybių. Štai, iki šiol "Ateitį" redagavęs kolektyvas nuo š. m. birželio mėn. atsistatydino, ir buvo sudaryta nauja redakcinė kolegija.

"Ateities" redaktorių sąstatas per paskutiniuosius metus keitėsi jau keletą kartų ir anksčiau. Tačiau šis persitvarkymas yra tuo ypatingas, kad "Ateitis" netenka vyr. redaktoriaus Pauliaus Jurkaus, kurio rūpestingoje globoje ji augo ir klestėjo per paskutiniuosius penkeris metus. Į ją jis buvo sudėjęs visą savo sielą ir širdį, jo rankose ji išaugo į puikų jaunimo žurnalą, kuriuo didžiuojasi ne tik visa At-kų Federacija, bet ir tremties visuomenė.

Už šį idealistinį darbą mielam Pauliui priklauso visų at-kų padėka. Linkime jam sėkmės ir Viešpaties palaimos visuose jo ateities darbuose ir tikime, kad jis "Ateities" ir toliau nepamirš.

P. P.

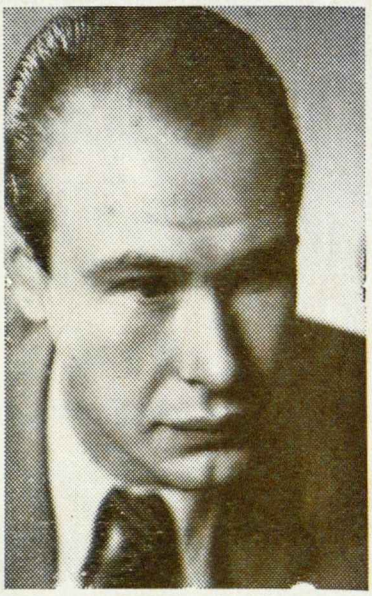

Paulius Jurkus

---

mirties spaudai paruošė kan. A. Sabaliauskas — Žalia Rūta ir išleido Belgijoje 1932 m. Šis veikalas, sutelkęs daugybę lotyniškų ir lietuviškų giesmių, Lietuvos liturginiame — bažnytiniame gyvenime buvo epochinės reikšmės, nes ligi tol buvo naudotasi lenko kun. dr. J. Sužynsko (1851—1918) parucštu giesmynu, padėjusiu Lietuvoje plisti lenkiškų giesmių melodijoms.

O kas gi nesigrožėjo prel. T. Brazio sukomponuotomis giesmėmis ar dainomis! Kompozicijas jisai tarsi iš rankovės bėrė. Bedirbdamas Vilniaus ir Kauno kunigų seminarijose, jis gražiausiai reiškėsi kaip **bažnytinės muzikos kompozitorius:** sukomponavo trejas mišias: Missa toni octavi, Mišios — Jėzau, prie manęs ateiki ir Mišios — Sveika, Aušros žvaigždė, šviesi. Jo parašytos didžiosios savaitės liturginės giesmės — Tamsiosios Aušrinės responsorijos, giedotos Kaune, Vilniuje, patiės autoriaus vis dar taisytos ir lygintos, gali lygintis su geriausiais Vakarų Europos muzikos kūriniais.

Iš **pasaulinės muzikos** kūrinių paminėtini šie: Tu berželi, Gale sodo rymavo, Tykiai, tykiai, Ir išaugo ąžuolėlis, Palaužta rūtelė, gi jo sukomponuota dzūkiška dainelė, Oi tu diemed, diemedėli, yra tikras muzikos perlas. Prel. T. Brazys labai mėgo ir domėjosi mūsų liaudies dainomis: 1917—1923 m. dviračiu išvažinėjo Dzūkiją ir surinko apie 2000 liaudies dainų melodijų. Iš tų visų dainų tespėjo tik mažą dalį atspausdinti, būtent: **Lietuvių tautinių dainų melodijos,** Kaunas 1927 m. ir **400 lietuvių tautinių dainų melodijų,** kurias išleido Švietimo Ministerija.

Prel. T. Brazio muzikalią ausį ir ranką yra patyrę ir Kauno kunigų seminarijos auklėtiniai, kurių choras, prel. Brazio gerai paruoštas ir išlavintas, džiugindavo bazilikon atėjusius žmones. Šv. Tėvo atstovas Lietuvai arkivysk. Bartoloni, išgirdęs klierikų chorą, nuoširdžiai juo džiaugėsi ir kvietė jį pavažinėti po Europos miestus.

Tokiais suglaustų minčių ir prisiminimų akordais mename šiandiena didį Lietuvos muziką prelatą Teodorą Brazį, mirusį prieš 25 metus Miunchene (1930.IX.10), o palaidotą Lietuvoje, Kaišiadoryse.

Jo žodžiai, pasakyti 1924 m. Kaune pirmosios dainų šventės išvakarėse, ir šiandieną tebeaidi mūsų ausyse:

"Kilkit aukštyn mūsų numylėtų "Dainų dainelių" garsai! Skriskite po platųjį pasaulį mūsų tautos sielos aidai, žadindami kilnius poezijos jausmus!"

Mirė kun. Pijus Karalius

Liepos 31 d. mirė kun. Pijus Karalius, buvęs Kybartų Žiburio gimnazijos direktorius, Vilkaviškio Kunigų Seminarijos prokuratorius, gimęs 1887 m. gruodžio 11 d. Lankupėnų kaime, Vilkaviškio apskr.

Kun. P. Karalius buvo išrinktas Ateitininkų Federacijos garbės nariu. Jis buvo nuvykęs iš Lietuvos į Ameriką parinkti ateitininkų rūmams aukų.

Prieš 5 m. atvyko į JAV ir šv. Antano parapijoje prel. Ig. Albavičiui talkino pastoracijoje. Parašė šv. Kazimiero kapinių istoriją, gal nė nejausdamas, kad tos kapinės bus jo paskutinė pcilsio vieta šioje žemėje.

• **Š. m. liepos mėnesį Uragvajuje** mirė prof. Victor Doti, visuomeninkas — kovotojas, knygų autorius, publicistas, profesorius. Uragvajaus lietuviams jis buvo gerai žinomas kaip nuoširdus idealistas, daug pasitarnavęs kovoje už laisvo, demokratiškojo pasaulio idealus.

• **Rugpiūčio 12 d. mirė rašytojas Thomas Mann,** kuris 1929 m. laimėjo Nobelio literatūros premiją. Jis buvo talentingas rašytojas, bet jo veikalai ir materialistinė pasaulėžiūra krikščioniškai ideologijai nepriimtina.

LIETUVOS NACIONALINĖ MOKYKLŲ BIBLIOTEKA

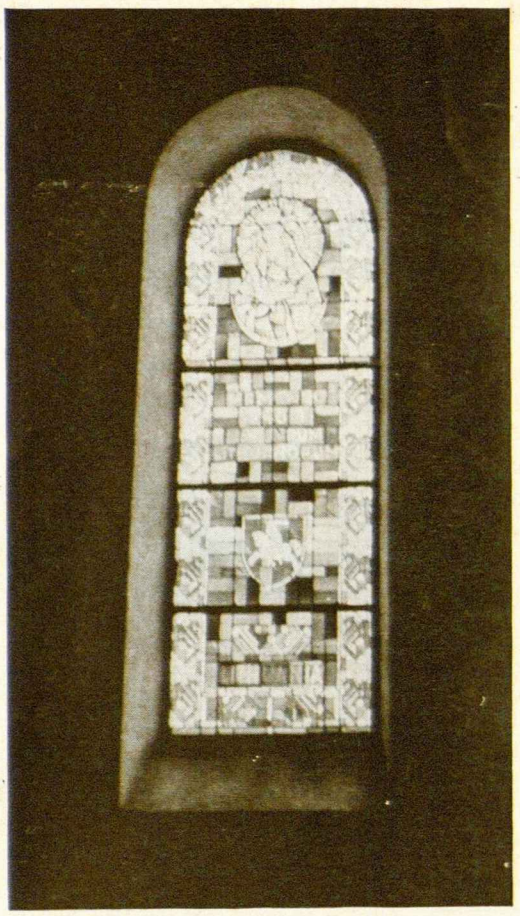

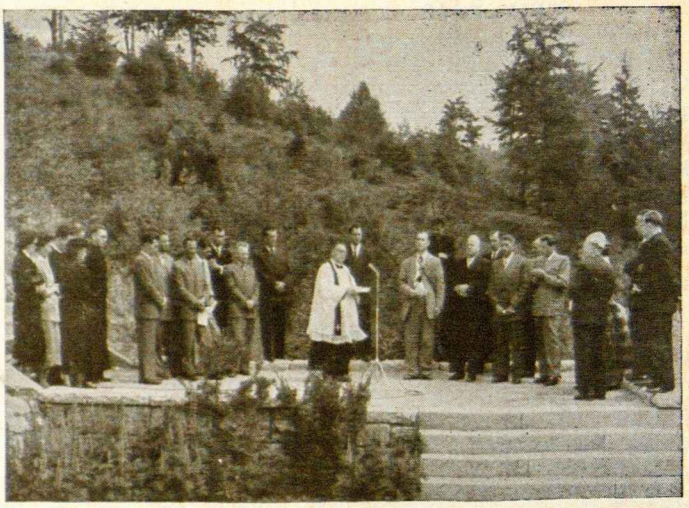

Vokietijos lietuviai mini nukankintuosius Flossenburge. Viršuje: kankinių minėjimo iškilmės. Kairėje: lietuvių langas Flossenburgo koplyčioje.

EUCHARISTINIS KONGRESAS BRAZILIJOJ

Tarptautiniai eucharistiniai kongresai, rengiami įvairiuose kraštuose, suburia tikinčiuosius vienon šeimon ir liturginėm iškilmėm pagarbina Švč. Sakramentą. Šiemet, liepos 17—24 d., 36-sis tarptautinis eucharistinis kongresas įspūdingai praėjo Brazilijoje, Rio de Janeiro mieste, turinčiame 1,800,000 gyventojų, iš kurių 80% yra katalikai.

Popiežiaus legatas kard. Aloyzas Masella, atstovavęs kongrese šv. Tėvą Pijų XII, iškilmingai ir nuoširdžiai sutiktas pačių brazilų ir įvairių kraštų maldininkų, pareiškė, kad šis eucharistinis kongresas nustelbia prieš jį buvusius ir visiems palieka giliausių įspūdžių. Ypač gražiai praėjo paskutinioji kongreso diena liepos 24, sutelkusi apie 2 milijonus dalyvių, kurie dėmesingai išklausė šv. Tėvo kalbos, transliuojamos per Vatikano radiją, dalyvavo užbaigiamojoj procesijoj ir rodė didžią meilę eucharistiniam Kristui.

Eucharistinio kongreso metu atskirų tautų maldininkai turėjo savas pamaldas, rengė religinio meno parodas, paskaitose nagrinėjo Eucharistijos paslaptį, jungdami ją su konkrečiu žmonių gyvenimu.

Ir lietuviai kongrese gražiai pasirodė, atstovavo tikinčią, nors dabar ir kankinamą, tautą. Vysk. Vincentas Brizgys vadovavo kryžiaus kelių maldoms, skirtoms už persekiojamą Bažnyčią, įvairiomis progomis kėlė lietuvių tautos kančias, daromas jai ateistinio komunizmo.

Lietuvių religinio meno paroda, globojama Lietuvos pasiuntinybės, sutelkusi apie 1,500 eksponatų, atkreipė visų dėmesį ir susilaukė šilto įvertinimo. Už tai dėkingi lieka lietuviai visiems dailininkams, menininkams, rengėjams ir aiškintojams.

Kongrese dalyvavo dar prel. J. Balkūnas, prel. I. Albavičius, kun. dr. A. Juška, kun. K. Butkus, vietiniai Brazilijos lietuviai kunigai, tikintieji ir net iš kitų tolimų kraštų maldininkai.

36-sis tarptautinis eucharistinis kongresas, taip įspūdingai atšvęstas gražiajame Rio de Janeiro mieste, ir ateitininkus kviečia puoselėti savo eilėse eucharistinį gyvenimą, kuris taip gražiai reiškėsi ateitininkiškoje sąjūdžio pradžioje, kuris ir dabar yra mūsų organizacinio gyvenimo siela.

A. D.

• **Lietuvaičių Seserų Institutas** suruošė lituanistinius vasaros kursus vienuolėms Brocktone, Mass. Pagrindinė kursų tema buvo "Lituanistika Amerikos Lietuvių Pradinių Mokyklų Aukštesniems Skyriams". Kursai vyko Nukryžiuoto Jėzaus Seserų vienuolyne nuo 1955 m. liepos 25 d. iki rugpiūčio 2 d. Dalyvavo atstovės iš keturių lietuviškųjų vienuolijų. Kursų proga Nukryžiuotojo Jėzaus Seserys išleido 11 psl. šapirografuotą leidinėlį "Lietuviškojo Patriotizmo Ugdymas", prof. S. Sužiedėlio paruoštą. Kursams vadovavo sesuo M. Imelda.

Prof. J. Eretas, Florastr. 44, Basel, Šveicarija: Federacijos vadovybės prašomas, sutikau parašyti monografiją apie prof. St. Šalkauskį. Būsiu dėkingas visiems, kurie savo atsiminimais, įspūdžiais ar kitokia medžiaga ateis talkon. Nesvarbu parašyti daug — pakanka vieno kito charakteringo puslapio. Lig šiol medžiaga renkasi lėtai, bet tikiuosi, kad dabar padaugės. Reikalas svarbus, todėl svarbu jį pastūmėti pirmyn.

ATSKLEISTA KNYGA

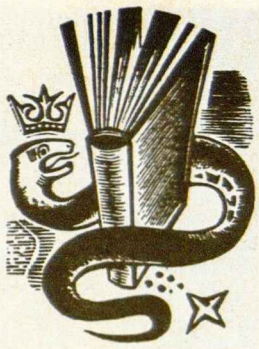

IR AUKĄ AUKOJAME TAVO SŪNAUS

Lietuvių liaudies mėgiamas poetas kun. Antanas Strazdelis, apipintas įvairiais pasakojimais ir anekdotais, raminęs vargų prispaustą mužikėlį ir drąsinęs jį laukti geresnių dienų, parašė giesmę "Pulkim ant kelių", kurioj kviečia — "su ašaromis Dievą maldaukim, tą mišių auką jam atnašaukim".

"Pulkim ant kelių" tapo lyg koks lietuviškas religinis himnas, skambąs kiekvienose lietuviškose pamaldose, mokąs "Dievą pažinti, pildyt Jo valią ir Jį garbinti".

Tai, ką Strazdelis širdim nujautė ir giesmėj išliejo apie šv. mišias, religinių knygų autoriai nagrinėja storuliuose tomuose. Įvairiomis kalbomis apie mišias prirašyta daugybė veikalų, knygų, stengtasi įvykdyti pop. Leono XIII troškimas — "reikia mišių auką daugiau pažinti ir pamilti".

Nors lietuviai didžiai įvertina ir brangina šv. mišių auką, anot Strazdelio "su ašaromis Dievą maldauja", tačiau ligi šiol mūsų religinėj literatūroj neturėjom stambesnės, rimtesnės knygos, kuri religijos mokslo šviesoje gvildentų šv. mišias.

Tokiai spragai užpildyti kelerius metus dirbo kun. Vytautas Pikturna, apie mišias parašęs lietuvių kalboje pirmąją išsamią studiją — **"AMŽINOJI AUKA"**, kuri ką tik pasirodė knygų rinkoje.

Knyga, turinti 200 psl., suskirstyta į šiuos skyrius: mišių esmė ir vaisiai, mišių laikas, vieta ir reikmenys, mišių maldos ir apeigos, mūsų pareigos mišių aukai. Autorius kun. V. Pikturna aiškiai, paprastai, suglaustai nagrinėja šiuos klausimus, atskleisdamas amžinosios mišių aukos dvasinius turtus, kasdieną dalomus mūsų bažnyčiose.

Kun. Vyt. Pikturna, sutelkęs savo knygai gausios literatūros įvairiomis kalbomis, nepaskandina skaitytojo citatose, ištraukose, tačiau patiekia jo paties permąstytą, vietomis gal net perdaug sutrauktą minčių visumą.

"Amžinoji auka" didžiai naudinga lietuvių religiniam švietimui, mokykloms, jaunimui, kuris mišių maldoje prašo: "laimink, Dieve, mus visus, ir Tėvynę mūs brangiausią, ir senuosius tėvelius."

Knyga gražiai iliustruota, papuošta dail. R. Viesulo skoningu viršeliu. Kalba sklandi ir taisyklinga. Ją verta turėti ir visiems ateitininkams, kuriems autorius daro nuolaidą, padėdamas knygą įsigyti už 1.50 dol. Rašyti: kun. Vyt. Pikturna, 213 So. 4th St., Brooklyn 11, N. Y.

(Kun. Vytautas Pikturna, AMŽINOJI AUKA. Mišios, jų esmė, vaisiai, maldos ir apeigos. Brooklyn, N. Y., 1955 m. Spaudė Pranciškonų spaustuvė. Viršelis dail. R. Viesulo. 200 psl. Kaina 2 dol.)

A. Dagilėlis

V. ANDRIUKAIČIO "AUDRA ŽEMAIČIUOSE"

"Audra Žemaičiuose" buvo pasirodžiusi spaudoje dar Lietuvoj. Tremtyje šią gražią ir nuotaikingą Vytauto Didžiojo laikų apysaką išleido Gabija 1954 m.

Rinkinio pirmieji puslapiai skaitytoją nustebina, o tolimesnieji pradžiugina. Apsčiame kryžeivių būrelyje, jojančių į Ariogalos pilį, yra jaunas lietuvis, brolio Hanso ginklanešys, Fritzas. Likęs našlaičiu, jis buvo brolio Hanso įsūnytas ir kryžeivių ordine užaugintas. Dabar jaunuolis su kitais kryžeiviais joja į stiprią žemaičių krašte įtaisytą vokiečių pilaitę tramdyti sukilėlių prieš kryžeivių ordiną. Kalvelėmis apsagstyta Dubysa, plačios miškų juostos ir švelniu žalumu aptrauktos pievos sukelia jaunuolio širdyje prisiminimus. Aiškiai Fritzas tebemyli Lietuvą. Tos meilės įrodymui tereikia mažo vidujinio sukrėtimo, kuris jaunuolį pakreiptų į lietuvių pusę. Pusiaukelėje, ties smuklės durimis, Fritzas prakalba lietuviškai, žemaičiai jį atpažįsta ir vadina jį senuoju jo vardu Aurimu. Nuo dabar Aurimas kartu su žemaičiais kovoja prieš ordiną.

Autorius vysto intrigą, kuri nėra labai stipri. Aurimas yra sužeistas, vėliau Mintauto šeimos slaugomas, greitai pasveiksta ir pamilsta Mintauto dukterį Vigą. Nors Viga yra pažadėta vienaakiui Stuobriui, Aurimas ją lengvai ir greitai paveržia sau.

Skaitytoją teigiamai nuteikia spontaniškos intrygos tęstinumas ir graži veiksmų dinamika. Kryžeiviai puola žemaičius, žemaičiai apsigynę, nedelsdami vėl puola kryžeivius ir juos galutinai nugali ties Žalgiriu.

Charakteriai yra autoriaus kruopščiai sugrupuoti ir išsamiai atvaizduoti. Brolis Hansas, taurus ordino atstovas, savo dvasios pakilimu prilygsta Aurimui. Tuo tarpu vokietis sukčius Meeris neturi sau lygaus charakterio lietuvių pusėje.

Knygelė yra dailiai suskanduota. Kunigaikštis Vytautas, senieji krivės, vaidilutės ir žyniai, narsusis Aurimas ir gražioji Viga — jie visi turi savo paskirtį autoriaus pasakojime.

Jaunimui ši knygelė yra itin patraukli. Paprastas, bet gyvas ir įdomus traukia, karžygiškumas žavi, o senovės gamtovaizdžiai stebina.

(V. Andriukaitis — "Audra Žemaičiuose", Vytauto Didžiojo laikų apysaka, išleido GABIJA 1954 m., JAV, 218 psl.).

V. Karečkaitė

LIETUVOS VAIZDŲ ALBUMAS

Ateities administracija, susitarusi su Vyt. Augustinu, leidžia Lietuvos vaizdų albumo II laidą. Albumas bus geriausia dovana draugui, bičiuliui ar net svetimtaučiui, vaizdais kalbanti apie mūsų Tėvynę. Jis kainuos 6 dol., o kas jį užsisakys iš anksto — 5 dol. Visi ateitininkai prašomi ateiti talkon, išplatinti bent po 2 egz. ir tuo padėti Federacijai nugalėti finansinius sunkumus.

Albumas jau sukasi tėvų pranciškonų spaustuvėje ir rugsėjo pradžioje išlips iš spaudos dažų, pasipucšęs dail. R. Viesulo viršeliu ir prof. J. Brazaičio įžanginiu žodžiu. Užsakymus siųsti: ATEITIS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

• **Mergaičių stovykloje, kurią** kasmet rengia Nekalto Prasidėjimo Seserys Putname, šiais metais buvo pagerbtas poetas kan. M. Vaitkus. Taip pat prisiminta Marijos Pečkauskaitės - Šatrijos Raganos 25 metų ir Vinco Krėvės Mickevičiaus 1 metų mirties sukaktys.

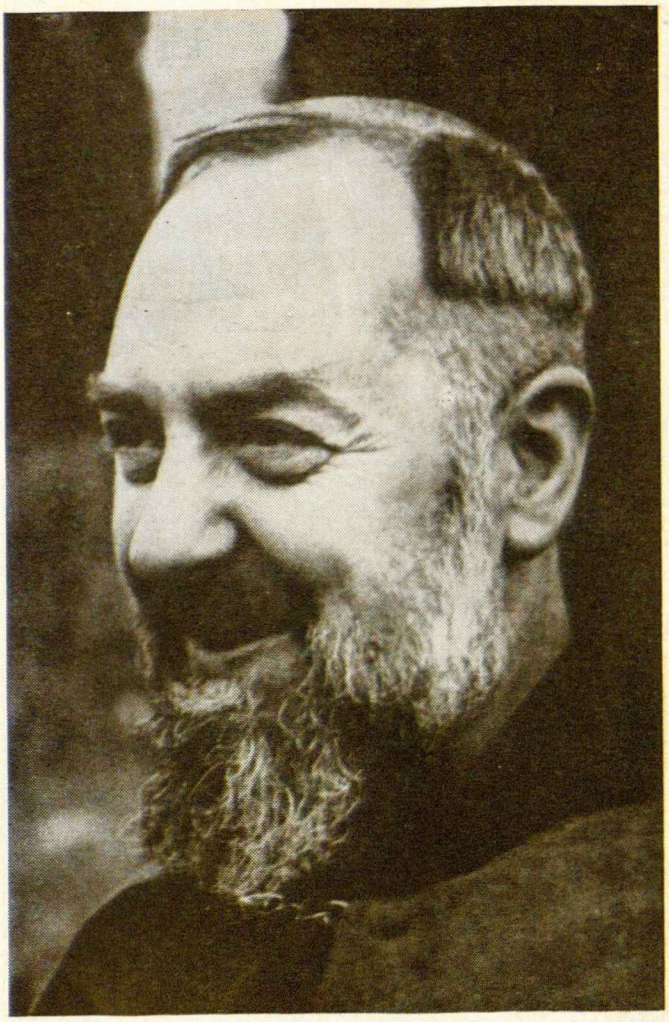

ANTGAMTINIO GYVENIMO LIUDININKAS

Marijos apsireiškimai Liurde (1858 m.) ir Fatimoje (1917 m.) savu laiku smarkiai buvo sukėlę ir dabar tebekelia ant kojų teologus, psichologus, medikus ir kitokių mokslų atstovus. Gausi tais klausimais literatūra rodo, kaip žmones domina antgamčio prakalbėjimas, tačiau jie yra labai atsargūs ir kasdieninių įvykių nenori maišyti su antgamtinėm apraiškom.

Mūsų dienose panašių tyrinėjimų bangą sukėlė du asmenys: Teresė Neumanaitė Vokietijoje ir tėvas Pijus Italijoje. Apie pirmąją plačią studiją lietuvių kalba patiekė kun. Jonas Burkus knygoje **"Teresė Neumanaitė"** (knyga didelio formato, 269 psl.), o tėvą Pijų į populiarios religinės literatūros lauką išvedė kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC knygoje **"Tėvas Pijus"**.

Kas gi yra tasai tėvas Pijus ir kuo įdomus jo gyvenimas, kurį nagrinėja įvairių šalių stebėtojai mokslininkai, taip jautriai aprašo asmenys, matę ir kalbėjęsi su kapucinu tėvu Pijum? Tuos klausimus 151 psl. studijoje ir gvildena kun. V. Rimšelis, pasitelkdamas pagalbon nemaža šaltinių ar veikalų, pasirodžiusių svetimom kalbom.

Tėvas Pijus gimė 1887 m. gegužės 25 d. Italijoje, Benevento provincijoje. Jo tėvai — Orazio Furgione ir Marija Juozapa De Nunzio, patys būdami neturtingi ir bemoksliai, netikėjo, kad jų sūnus Pranciškus, įstojęs kapucinų vienuolynan ir gavęs tėvo Pijaus vardą, taip šventai laikys ir išgyvens Mišių auką, o gili ir nuolanki kryžiaus meilė leis jam pačiam pasipuošti kančios stigmomis ir eiti skausmo ir didelių bandymų keliu:

Kartą po Mišių jis atsiklaupė po didžiuoju Išganytojo kryžiumi ir paskendo apmąstymuose apie Kristaus kančią ir mirtį. Kai jis dvasios pagavime Viešpaties paprašė daugiau meilės ir daugiau skausmų, iš kryžiaus penki šviesos spinduliai lyg skausmo strėlės pervėrė kojas, rankas ir šoną. Jo sieloje susipynė skausmas su džiaugsmu" (28 psl.). Nuo šio momento tėvas Pijus ir pradėjo eiti kančios ir didžių bandymų keliu, kurie nesibaigia ir dabar, sulaukus jam 67 metų.

Tėvas Pijus, savo viršininkų valia dabar pastoviai gyvenąs San Giovanni Rotondo vienuolyne, ir pasidarė tasai nuostabusis žmogus, liudijąs apie antgamtines apraiškas. Jo aplankyti suplaukia minios žmonių, o dideli būriai netikėlių, nusidėjėlių sukniumba po jo kojom ir prašo atleidimo, kiti gi apiberia jį įvairiais klausimais, prašo patarimo dvasiniam gyvenime ar sunkiuose kasdienybės momentuose.

Tėvas Pijus, kuris yra "visiškai normalus žmogus ir labai paprasta asmenybė, kurią tačiau gyvenime lydi nepaprastos Dievo malonės ir dovanos" (149 psl.), autoriaus manymu yra antgamčio liudininkas mūsų dienoms ir parinktas Dievo asmuo, "kuris iškalbingai pasauliui byloja, jog atpirkti Kristaus krauju žmonės turi daugiau savo gyvenime įvertinti Jo kančią ir mirtį nei kaip šio pasaulio džiaugsmą ir visą jo puikybę" (7 psl.).

Šiais žodžiais autorius ir parodo savo pagrindinį uždavinį, kodėl jisai įduoda skaitytojui į rankas gražiu ir lengvu stilium parašytą studiją apie tėvą Pijų: neplaukti tik su pilkos kasdienybės įvykiais, bet ieškoti ir antgamtės apraiškų, ugdyti dvasinį gyvenimą, kuris Dievo pasirinktuose asmenyse kartais prasiskleidžia nuostabiais įvykiais.

(Kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC, **TĖVAS PIJUS**, Chicago, 1955 m. Išleido Kunigų Marijonų Seminarija. Spaudė Draugo spaustuvė. Viršelis Ses. M. Mercedes. Kaina $2.00. Knyga gausiai iliustruota tėvo Pijaus gyvenimo vaizdais ir vietovėmis).

J. Gulbinas.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

LIETUVIU DIENOS — 1955 m. balandžio mėn. Nr. 4(53). VI metai. Nr. gausiai iliustruotas Vasario 16 minėjimo vaizdais ir lietuviškosios veiklos aprašymais.

KARYS — pasaulio lietuvių karių-veteranų mėnesinis žurnalas. Balandis, 1955 m. Nr. 4(1309). Viršelyje: Karys Velykų rytą, dail. V. Raulinaičio.

BULETIN INTERNATIONAL DE LA JEUNESSE CATOLIQUE. Numero 77 — Mars 1955. International Federation of Catholic Youth-Torre Rossa 4 — Rome. Nr. gausiai patiekta žinių iš tapt. katal. jaunimo veiklos.

LIETUVIŠKOSIOS SPAUDOS LAUKUOSE

Newark, N. J., mūsų broliai vyčiai rugpiūčio 25—28 dd. svarstė savo organizacinius klausimus seime. Straipsnyje "Seimo išvakarėse" Alfa Sušinskas, nagrinėdamas vyčių organizacinį gyvenimą, taikliais žodžiais įvertina ir apskritai organizacinę veiklą: "Organizacija nieko neduoda tam, kas jei nieko neduoda! Organizacija yra didelė gyvenimo mokykla tik organizaciškai gyviems nariams, dvasia ir kūnu jai priklausantiems" (VYTIS, Nr. 7, psl. 3). Būtų gražu, kad tarp vyčių ir ateitininkų užsimegstų nuoširdesni bendradarbiavimo ir talkos ryšiai, jungią lietuviškai ir katalikiškai veiklai.

○ **Lietuvių bendruomenės** tarybos rinkimai, kiek įaudrinę mūsų žmones pavasarį, spaudoje sutikti su džiaugsmu ir nuoširdžiais linkėjimais, tinkančiais ir pačiai Tarybai, ir visiems lietuviams: "Taryba jokių stebuklingų priemonių lietuvybei palaikyti bei ugdyti neturės. Savo darbe ji pirmiausia turės atsiremti pačia bendruomene, jos pagrindu. Bendruomenės likimas sprendžiamas apačioje, ne viršūnėse" (Vyt. Vaitiekūnas, Bendruomenės keliu: Į LAISVĘ, Nr. 6, psl. 8).

• **Kai Ženevoje** posėdžiauja ir vaišinasi "didieji", mažieji naikinami pagal planingai vykdomo genocido sistemą. V. Rastenio suteiktais duomenimis, Lietuvoje "kas metai pašaukiama karinėn prievolėn apie 30,000 ar daugiau jaunuolių. Prievolę atlikusių daugiau kaip trečdalis negrįžta į Lietuvą... Kas metai keli šimtai Lietuvos jaunimo siunčiama studijuoti į Rusijos aukštąsias bei specialines mokyklas... Kurie neatrodo pasisekę atitinkamai politiškai išauklėti, iš mokyklų skiriami į tarnybas kur nors Rusijoje" (LIETUVA, Nr. 7, psl. 50). O ir pačioje Lietuvoje jaunimas turi augti mokyklose su kauke: "Gyvenimas juos išmokė netikėti mokytojų žodžiais ir atskirti, kur jie kalba iš įsitikinimo, ir kur iš prievartos... Susidaro jaunimas kaukę, po kuria slepia savo mintis ir pergyvenimus, slepia jaunimui būdingą gaivališką tiesumą ir atvirumą" (Į LAISVĘ, Nr. 6, psl. 43).

• **Su sopuliu širdyje** prisimenant ir svarstant Lietuvoje vykdomą genocidą, lietuvių širdyse skaidriau sužėruoja meilė Vilniui, kur sutelkti lietuvių tautos dvasiniai ir medžiaginiai turtai: "Kaip kiekvienas istorinis miestas, taip ir Vilnius turi savitą, tik jam būdingą vaizdą ir dvasią. Ta ypatingoji Vilniaus praeities dvasia dvelkia kiekviename miesto kampelyje ir stipriai gaivina bei jungia visų lietuvių širdis" (Jonas Puzinas, Vilniaus proistorė: Aidai, Nr. 6, psl. 211).

Skaitytojas

• **Grupė ateitininkų iš Vasario** 16-sios d. gimnazijos šią vasarą daro ekskursiją į Liurdo Marijos šventovę, aplankyti šią stebuklais garsią vietą ir pasisemti dvasinių jėgų. Pravažiuodami jie aplankė didesnius Europos miestus, buvo sustoję Paryžiuje, kur susipažino su miesto garsesnėmis vietomis, aplankė keletą muziejų, dalyvavo lietuvių gegužinėje.

MIRĖ MEČISLOVAS JAMEIKIS

Rugpiūčio 10 Rockford, Ill., mirė miškininkas Mečislovas Jameikis, sulaukęs 53 m. amžiaus. Mokėsi Voronežo lietuvių gimnazijoje, studijavo Vytauto Didžiojo universitete biologiją. Žemės Ūkio Akademijoje Dotnuvoje baigė miškininkystės mokslus ir vėliau dirbo Žemės Ūkio ministerijoje. Visą laiką reiškėsi aktyviai ateitininkiškoj ir lietuviškoj veikloj.

PASIKEITIMAI SENDRAUGIŲ SĄJUNGOS CENTRO VALDYBOJE

I. Kazlauskui pasitraukus iš ASS Centro Valdybos, jo vieton pakviesta Ald. Kriščiūnaitė, kuri eis sekretorės pareigas užsienio reikalams. Dabartinis Centro Valdybos sąstatas yra toks: prof. dr. P. Jucaitis — pirmininkas, kun. dr. A. Juška — vicepirmininkas, Eugenija Daugirdienė — sekretorė, dr. P. Kisielius — iždininkas, Ald. Kriščiūnaitė — sekretorė užsienio reikalams.

Baltų mokslininkų Institutas

1952 m. Bonnoje buvo įkurtas Baltų Institutas rūpintis baltistikos mokslų gilinimu ir naujo mokslininkų kadro ugdymu. Institutas susideda iš tikrųjų narių ir narių korespondentų. Tikrųjų narių yra 12 — tai lietuviai, latviai ir estai mokslininkai — humanitarai, turį teisę dėstyti aukštosiose mokyklose. Prof. Z. Ivinskis ir prof. A. Maceina čia atstovauja lietuvius mokslininkus. Šiais metais Institute pirmininku yra istorikas prof. Z. Ivinskis.

Kiekvienos tautos atstovai gauna kasmet iš Instituto po vieną stipendiją mokslininkų prieaugliui ruošti.

Institutas leidžia metraštį "Commentaciones Balticae", kuriame skelbiami mokslininkų darbai.

SAS BARUOSE

SAS c. v-ba šių metų veiklos knygą uždarys vasaros stovyklos ir metinio suvažiavimo metu, rugsėjo 5—11 d., gražioje vietoje, St. Christopher Camp, Bath, Ohio, netoli Clevelando. Stovykla atnaujins visų jėgas kitiems mokslo metams, o suvažiavimas nuvers visas valdžias ir rinks naujas. Apie stovyklą arčiau besiteiraujantiems pranešama: "Badu nemirsime, o bulves skus mašinos". Netrukus šiuos dalykus ištirsime savo kailiu... Stovyklautojams laimingos kelionės ir "ligi!"

— **Pirm. Kęstutis A. Keblys.** atlikęs vasaros karinius pratimus, lankėsi New Yorke ir tarėsi stovyklos, suvažiavimo ir kitais organizaciniais reikalais. "Gaudeamus" 19 nr. jis dėkoja visiems S-gos nariams, "kurie savo mintimis ir žodžiais padėjo sau ir kitiems siekti aukštesnio intelektualinio ir ideologinio išsilavinimo".

— **Vicepirm. Dalia Škudzinskaitė-Ivaškienė** rugpiūčio 15 išvyko į Europą. Pax Romana XXIII tarptautiniame kongrese, šaukiamame rugp. 17—25 Anglijoje, Nottingham universitete, ji atstovaus SAS.

— **Sekr. Irena Lušytė,** palikusi Bostoną ir su tėveliais įsikūrusi Brooklyne, per vasarą laimingai nugalėjo karščius, praleido uraganus, aplinkraščiais bombardavo draugoves, o atliekamu laiku padėjo tėveliui Balfo raštinėje.

— **Rūta Žukauskaitė,** užsienio skyriaus vadovė, po atostogų išleis naują biuletenį. Per vasarą ji gyveno New Yorke ir krovė kraiti studijų užbaigai ateinantiems metams.

— **Pranas Zaranka,** "Gaudeamus" redaktorius, išleido 19 nr. ir "paskutiniu nasmerkto miriop redaktoriaus žodžiu" atsisveikina su skaitytojais. O būtų gerai ii "prigriebti" dar ir kitiems metams!

— **Clevelandiečiai** maloniai sutiko suorganizuoti SAS stovyklos "įžanginę dalį". Ekskursijai jau nusamdytas didžiulis laivas. Tik patartina visiems būti atsargiems, kad clevelandiečiai, kokio pavydo ar šiaip neaiškių jausmų vedami, neišmurdytų svečių bangose...

PLAČIAME PASAULYJE

NEW YORKAS

New Yorko studentai ateitininkai liepos 29 d. susirinkę Angelų Karalienės parapijos klebonijoje aptarė stovyklos ir kitus einamuosius reikalus. Jų tarpe buvo svečias iš Romos kun. dr. J. Vaišnora, MIC., kuris pasidalino įspūdžiais iš Europos lietuvių gyvenimo, o ypač įdomiai papasakojo apie mūsų tautiečių padėtį Sibiro priverčiamųjų darbų stovyklose bei kalėjimuose. Gyvais pavyzdžiais papasakojo lietuvių karžygišką laikyseną ir kietą kovą, dažnai apmokėtą savo krauju, už tėvynės laisvę ir katalikų tikėjimą.

Aptarta keliavimo būdai į stovyklą, finansinė parama, išrinkti atstovai, bei numatyta prisidėti prie stovyklos programos. Į stovyklą iš New Yorko Draugovės nuvyks apie 15 studentų ateitininkų.

ADELAIDE, AUSTRALIJA

Ir šitam Australijos mieste auga ir dirba guvi moksleivių ateitininkų kuopa. Jai vadovauja sekanti valdyba, išrinkta vasario mėnesį, mokslo metams prasidėjus: pirmininkas Antanas Stepanas, vicepirmininkas Rudolfas Puodžius, iždininkė Jūra Martinkutė ir sekretorė Rūta Ivaškaitė.

Šių metų gegužės mėnesio 8 d. atsisveikinome su savo kuopos nariais Egle ir Saulium Rūkštelėmis, kurie išvyko į JAV. Išleistuvių arbatėlė įvyko p.p. Stepanų bute, gausiai dalyvaujant nariams ir svečiams. Kuopos vardu išvykstantiems dovanėles įteikė J. Martinkutė ir A. Stepanas. Sendraugiai p. A. Stepanienė ir p. J. Vasiliauskas savo trumpose kalbose palinkėjo, kad nuvykę Amerikon tuoj pat įsijungtų į ten veikiančių ateitininkų eiles. Ta proga p. Vasiliauskas visus dalyvius nufilmavo.

Gegužės 29 d. naujoji valdyba, talkininkaujant specialiai komisijai, suruošė visam Adelaidės lietuviškam jaunimui linksmavakarį. Programoje gražiai pasirodė Saulė Milaknytė, pašokdama jūrininkų šokį, Liucė Valčiukytė ir Gaila Ivaškaitė — stilizuotą klumpakojį. Deklamavo po vieną ir grupėmis — Dalia Viliūnaitė, Virginija Brazauskaitė, Ramūnas Dunda, Vytautas Straukas, Antanas Stepanas. Pianinu puikiai skambino R. Ivaškaitė ir Klevas Rudzinskas. Lietuviškas dainas dainavo L. Valčiukytė su V. Brazauskaite. Savo kūrybą skaitė A. Stepanas. Linksmavakarį atidarė ir programą vykdė J. Martinkutė. Šokome, linksminomės, pasipuošę savo pačių gamybos kepuraitėmis. Šokiams beveik visą vakarą akordeonu grojo nenuilstamas jaunimo bičiulis p. Grigonis. Jis ne tik grojo, bet ir mūsų programą paįvairino dūdele — švilpyne, pašvilpaudamas porą dalykėlių. Klausėmės išsižioję.

Ateitininkai sendraugiai taip pat mūsų neužmiršo: dvasios vadas dr. kun. Jatulis parūpino salę bei savo fonografą su lietuviškomis dainomis ir šokių muzika, tuo maloniai praturtinęs pobūvį; p. M. Gavėnienės vadovaujamos ponios visus pavaišino skaniais sumuštiniais; p. Pusdešris vadovavo dainoms, šokiams ir žaidimams.

Pajamos ir aukos skiriamos kuopos vėliavai įsigyti. **S. A.**

SPRINGFIELD, ILL.

Springfieldo moksleiviai ateitininkai birželio 26 suruošė pasisekusį pikniką prie ežero, gražioj p. S. Lapinsko vasarvietėj. Dalyvavo daug vietinių lietuvių, atvykusių moksleivių ateitininkų paremti. Buvo pakviesti ir ateitininkai iš East St. Louis, kurių didelis būrys atvyko su savo tėveliais ir vadovais.

Pikniko pelnas paskirstytas "Ateičiai", Vasario 16 gimnazijai ir arkivysk. J. Matulevičiaus beatifikacijos reikalams.

V. Abramikaitė

CLEVELANDAS

Liepos 15 d. Clevelando moksleiviai at-kai ir jaunučiai pastatė per lietuvių radijo valandėlę ateitininkės sendraugės p. Golšanskienės vaidinimėlį "Jaunasis Kunigaikštis Vytautas". Už vaidinimėlio gražų pastatymą ir jo pasisekimą moksleiviai at-kai yra tikrai dėkingi p. Golšanskienei, kuri jį taip pat paruošė ir režisavo. Taipgi širdingai dėkoja lietuvių radijo valandėlės vedėjui p. J. Stempužiui, kuris leido pasireikšti moksleiviams at-kams ir jaunučiams per lietuvišką radijo valandėlę. Vaidino šie at-kai: Roma Staniškytė, Jonita Kavaliauskaitė, Romanas Kasparavičius, Valdas Graužinis, Vytautas Degutis, Remigijus Sadauskas.

Liepos 18 d. Clevelando moksleiviai at-kai dalyvavo kartu studentų at-kų suruoštoj iškiloj laivu į Erie ežerą. Daugelis tikrai nesitikėjo, kad pamatys tokių gražių vietų, kaip kapitono Perry salą. Įdomu, ar kapitonas Perry plaukiodamas Erie ežeru, tikėjosi, kad

ATEITININKŲ ŠIRDŽIŲ NEIŠSKIRIA VANDENYNAI

Idėjos Broliai — Sesės,

Svečiuodamasis pas ateitininkus Š. Amerikoje, pažadėjau daug kam parašyti iš Brazilijos, tačiau jau prabėgo ir pusė metų, o aš vis nesuspėju paimti plunksnos į rankas. Nemanykite, kad Jus užmiršau. Dažnai prisimenu Jus visus, su kuriais matėmės stovyklose, kongrese, kursuose ar susirinkimuose. Visus prisimenu savo maldose!

Jūsų žemelę jau džiugina vasara, ir visi galvojate apie stovyklas, gi mes laukiame šaltos žiemužės. Neseniai moksleiviai ateitininkai, talkinami lietuviškos mokyklos mokinių, surengė Motinos Dienos minėjimą. Išėjo neblogai. Jaunieji draugai įdėjo daug gražaus darbo ir pasiaukojimo. Vasarai baigiantis buvome išvažiavę į pajūrį.

Sao Paulo kuopa dabar turi 40 narių. Jaunučių dar nespėjome suorganizuoti. Apie du trečdaliai narių yra Brazilijoje gimę lietuviukai, kai kurie sunkiai bekalba lietuviškai, tačiau kai susirenkame draugėn, tada visus apjungia bendra lietuviška nuotaika. Mūsų jaunieji tada mielai įsijungia į bendrus lietuviškus žaidimus, dainas, šokius, jaunatviška nuotaika užkrečia net į susirinkimą atėjusius brazilus. Ir jie kartu dainuoja, žaidžia, kartais tų žaidimų nesuprasdami. Tačiau ateitininkams dar daug reikės dirbti, kol pasieksime gražesnių vaisių. Darbe pasitaikančias spragas taisome gera valia ir jaunatvišku idealizmu.

Būtų malonu, kad ir Jūs parašytumėte laiškų Brazilijos moksleiviams ateitininkams. Rašykite mano vardu ir nurodykite, kam laiškas skiriamas. Tokie idėjos brolių — sesių laiškai stiprins mus visus, kuriuos skiria vandenynai ir kalnai, tačiau jungia bendrieji idealai ir troškimai.

Su ateitininkiška širdim Jūsų

Dėdė Juozas,
Caixa postal 4118
Sao Paulo, Brazil.

1955.V.29.

VOKIETIJA

VASARIO 16 GIMNAZIJOS AT-KŲ METINĖ ŠVENTĖ

Vasario 16 Gimnazijos moksl. at-kai su savo vėliava.

Vasario 16-sios gimnazijos ateitininkai birželio 26-tą dieną šventė savo metinę šventę.

Šventė buvo pradėta iškilmingomis šv. Mišiomis. Vysk. M. Valančiaus kuopa į bažnyčią ėjo tvarkingai išsirikiavus. Priekyje buvo nešama vėliava. Lietuvių kunigų misijonierių direktorius Tėv. A. Bernatonis atlaikė šv. Mišias ir pasakė tai dienai pritaikintą pamokslą. Visi kuopos nariai priėmė Šv. Sakramentą. Mišių metu giedojo Kaiserslauterno darbo kuopos sekstetas.

Po pietų buvo iškilmingas posėdis, per kurį trys moksleiviai davė jaunesniųjų ateitininkų pasižadėjimą, o septyni — vyresniųjų. Šiems tas posėdis turėjo ypatingai gilios prasmės. Sveikinimo kalbas pasakė beveik visi garbės prezidiumo nariai, kurių tarpe buvo ateitininkų kūrėjo min. Bizausko žmona, prof. Z. Ivinskis, gimnazijos direktorius dr. Vl. Literskis ir kt. Nuskambėjus paskutiniems ateitininkų himno garsams, posėdis buvo baigtas.

Po posėdžio prof. Z. Ivinskis skaitė paskaitą apie vysk. M. Valančių, kurio vardą Vasario 16-sios gimnazijos ateitininkų kuopa nešioja, išryškindamas jo gyvenimą, darbus bei nuopelnus. Tai buvo tikrai įdomi paskaita.

Toliau sekė meninė dalis, kurią išpildė kuopos nariai. Kelios mergaitės pašoko du choreografinius šokius, paruoštus mokytojos A. Grinienės. Mokytojo V. Natkevičiaus sustatytą montažą "Tėvynės skausmo kelias" atliko vyresnieji ateitininkai. Jaunesnieji ateitininkai choru padeklamavo eilėraštį. F. Strolios sudarytas mišrus mažas choras, jo paties diriguojamas, padainavo keletą liaudies dainų.

Meninei daliai pasibaigus, svečiams, kurie prisidėjo prie tos dienos paminėjimo, buvo įteiktos gėlės.

---

kada nors tą salą be jo lankys ir lietuvių jaunimas...

Clevelando moksleivių ateitininkų "Maironio" kuopa sveikina Moksleivių At-kų Centro Valdybos pirm. Viktorą Palubinską, kuris liepos 30 d. susituokė su Aldona Bajoraityte. Kuopa linki jauniesiems gražaus, laimingo gyvenimo!

R. L.

Algimantas Žemaitaitis, Waterburio stud. at-kų skyriaus pirmininkas, yra didelis teatro mėgėjas, dalyvavęs Waterbury ir Connecticut universiteto statytuose veikaluose. Buvo nuvykęs ir į Ohio valstybę, kur vaidino "Wuthering Heights".

D. P.

ATEITININKŲ ŠVENTĖ HARTFORDE

Šiais metais Hartfordo ateitininkai imasi iniciatyvos surengti platau mąsto ateitininkų šventę spalio 8 — 9 d.d. Į iškilmes suvažiuos ateitininkai moksleiviai, studentai ir sendraugiai nuo Baltimorės iki Lawrenco ir nuo New Yorko iki Rochesterio. Vedamoji kongreso mintis yra išryškinti ateitininkų organizacijos kovą su ateizmu per 45-rius organizacijos gyvavimo metus.

Šventės dviejų dienų programa planuojama svari ir įdomi, dalyvaujant žymiems kultūrininkams ir visuomenininkams. Šeštadienio priešpietyje numatomi atskirų Sąjungų posėdžiai su valdybų patiektomis programomis. Po pietų — bendras posėdis, kurio metu pagrindinę paskaitą skaitys Federacijos Vadas prof. S. Sužiedėlis. Vakare vyks konferencija Šv. Trejybės lietuvių bažnyčioje. Diena bus užbaigta lengvesniais tonais — didžiulis linksmavakaris parapijos mokyklos salėje.

Sekmadienis bus atžymėtas Šv. Mišiomis ir visų dalyvių bendra Komunija. Šv. mišias laikyti bus prašomas J.E. vyskupas V. Brizgys. Po pietų iškilmingas minėjimas — akademija sutrauks atvykusius į Horace Bushnell teatro salę, kurioj kalbės žymūs lietuvių ir amerikiečių visuomenės atstovai. Minėjimas bus užbaigtas koncertu.

Šios dienos ir šios iškilmės bus vienas iš stambesnių įvykių rytinio pakraščio ateitininkų gyvenime.

ADMINISTRACIJA PRANEŠA

Ateities Garbės Prenumeratoriai
1955 m.

Kun. A. Baltinis, Chicago, Ill.

Kun. J. A. Kučingis, Los Angeles, Calif.

Alf. Karklius, Cleveland, Ohio.

Ant. Sabalis, Woodhaven, N. Y.

Kun. J. Gerulis, Germantown, N. Y.

V. Matikiūnas, Chicago, Ill.

Kun. B. Gauronskis, Ansonia, Conn.

Kun. J. Riauba, Custer, Mich.

Senų skolų pavyko išrinkti dar 43 dol.

Kitos aukos Ateičiai

Detroito Moksleivių Ateitininkų Karaliaus Mindaugo Kuopa atsiuntė Ateičiai parengimų pelno dalį — 15 dol.

Brocktono, Mass., Vyt. Endziulaičio MA kuopa — 25 dol.

Bostono, Mass., ateitininkų ruošto vakaro pelno 14,18 dol.

Administracija labai nuoširdžiai dėkoja Garbės Prenumeratoriams ir Detroito, Brocktono bei Botsono ateitininkams parėmusiems Ateitį savo aukomis.

Dar yra kuopų ir vietovių, kurios nepadarė Ateities naudai parengimo. Tikimės, kad po vasaros karščių neliks nė vienos ateitininkiškos vietovės neatlikusios šios pareigos.

• **Ateitininkų Sendraugių Sąjungos** įstatams paruošti sudaryta komisija, kurion įeina: dr. O. Labanauskaitė, kun. dr. A. Baltinis, Juozas Dėdinas, Antanas Repšys ir Petras Maldeikis.

KREIVOS ŠYPSENOS

PASKUTINIS PASMERKTO PASITRAUKTI REDAKTORIAUS ŽODIS

Augščiausias Sąjungos reikalų sprendėjau, SAS suvažiavime, ponai,
kuriems aš veltui biuletenį siuntinėjau per metus,
ir nario mokestį mokėję, ir negyvėliai tranai,
ir jūs, draugovių sekretorės, pavyzdingos ir malonios,
ir jūs, kurių korespondencijų aš laukiau amžinai...
Man duotas žodis. Laisvas. Paskutinis.
Ir nedėkoti kunigui V. Kriščiūnevičiui aš negaliu,
pūsles ant pirštų rašomoji mašinėlė jam sutrynė.
(Išrašė jis beveik alei visus gi Gaudeamus lapelius.)
Mačiau ir Babrauską piešiantį vinjetę,
(o kiek jis susilaukdavo spilkų)
tai jis rotatorių paleisdavo nakčia riedėti
ir išsitepdavo dažais kaktytes su Vytu.
Ir rašė adresus, Irena, Bronius, ir Elvyra,
Polikaičiai ir balerinos Memėnų.
Ir "laižė" pašto ženklelius merginos, vyrai,
— pagalbos susilaukdavau iš tolimiausių kaimynų.
Visiems aniems tariu nuoširdų ačiū,
kad man padėjo GAUDEAMUS sutaisyt.
Buvau už jų pečių, tartum už Dievo pečiaus,
už tat ir mėgau puslapių daugybę prirašyt.
Aplinkraščiais mane penėjo Kęstas,
o ir Lušytė, Brooklynan nuvykus, šoko rašinėt;
būčiau seniai pradėjęs šventes švęsti,
jei Leimonas nebūt parėmęs SAS pinigine.
Rėmei ir tu, kiekvienas registruotas drauge,
nors ir mažu padėkos laiškeliu.
Ir per metus su daugeliu suaugom,
ieškodami naujų naujos veiklos kelių.
Ir tu ,kurį įtraukiau į nebegyvųjų kartoteką,
ir tu, kurs adreso per 2 metus nebeprisiruošei pranešt,
aš dar nepamečiau vilties jumis pasitikėti,
kad susiprasit ir praturtinsite Sąjungos žinias.
Žinau, kad daug skliausteliuos prirašyta,
žinau, reikėjo rašinėt ir atsisveikint daug rimčiau.
Tegul tai padarys redaktorius jau kitas,
tik leiskit pensijon mane ir rinkit naują centro valdžią kuo greičiau!

P. Zaranka

(Iš SAS Biuletenio "GAUDEAMUS")

VARDŲ PIKNIKAS

Paulius ant saulės.
Teresė pavėsy.

Elona veda toną.
Tik Galina jai gadina.

Kur Aloyzas — siurpryzas.
O Juozas — kurijozas.

Aldonai širdy rona —
Kam Matas be ukvatos.

Virginija laiko liniją.
Ir Algis nedavalgęs.

Enata dega knatą.
Regina gesina.

Elvyra turi vyrą.
O Jūra — bachūrą.

Bronė mėgsta vonią.
Giedrė prausias viedre.

Dalia nebegali.
Birutė dar truputį.

Gina mėgina.
O Mara padaro.

Renatė šertų katę.
Bet kur Aušra su dešra?

Arvydas įbridęs
Su Vilmanta palei krantą.

Kur Gražvydas — ten pavydas:
Kam kibina jo lėles

Čiukas Dėlis

PERTVIRTAS FLIRTAS

Aš sakiau tau — tavo akys
Tai dangus vidudienį.
O verčiau tau būčiau sakęs:
Šlapi lapai rudenį.

Aš sakiau tau — vilnys siaučia
Garbanose tavo.
O verčiau būčiau paklausęs:
Kiek sudėt kainavo?

Aš sakiau, kad tau lieknumo
Gulbės pavydėtų.
O reikėjo nepūst dūmų:
Juk laikai dietą.

Aš sakiau, o tu tikėjai.
Kaip dabar išlįsti?
Jau sudiev, jaunatvės vėjai —
Laukia moterystė.

Čiukas Dėlis

— Pranuk, kaip tau patiko bažnyčia? — klausė tėvas, vesdamasis namon vaikutį, pirmą kartą buvusį bažnyčioje.

— Gerai, tėveli, — tarė nudžiugęs vaikas. — Kiek tu, tėveli, gavai?

— Kiek ko gavau? — nustebo tėvas.

— Ar neatsimeni, kaip tas didelis žmogus vaikščiojo su dėžute, pilna pinigų? Aš pasiėmiau dešimtuką.

Kvailys atėjo pas išminčių ir klause:

— Ką turiu daryti, kad būčiau išmintingas?

Išminčius atsakė:

— Kad būtum išmintingas, pirmiausia turi atprasti nuo panašių klausimų.

ATEITIES ATSTOVAI IR PLATINTOJAI

ANGLIJOJE:
Kun. J. Kuzmickis,
21 Ann Place, Little Horton,
Bradford, York.
D. Daunoraitė
49 Thornton Ave.,
London W. 4.

ARGENTINOJE:
Kun. Pr. Garšva,
Mendozza 2280, Avellaneda,
Buenos Aires.

BRAZILIJOJE:
Kun. P. Ragažinskas,
Caixa Postal 4118,
Sao Paulo.

KOLUMBIJOJE:
Kun. N. Saldukas,
Ibague,
Apartado national 20.

VENECUELOJE:
Kun. J. Perkumas,
Colegio Salesiano,
Apartadi 369, Caracas.

AUSTRALIJOJE:
A. Bučinskas.
82 Flinders St., Darlinghurst,
Sydney. N. S. W.
Vyt. Čižauskas,
36 Grosvenor St., Moonee Ponds,
Melbourne.
Kun. P. Jatulis,
Archbishop's House, uest Terrace,
Adelaide, S. A.
A. Kubilius,
16 Mildern Ave.,
Mirreen, S. A.
Br. Zumeris,
37 Roxburgh Et., Ascote Vale, Vic.
Melbourne.

KANADOJE:
Vyt. Aušrotas,
180 Glenholme Ave.,
Toronto, Ont.
R. Vaštokas,
179 Crawford St.,
Toronto, Ont.
J. Pleinys,
113 Cannon St.,
Hamilton, Ont.
'Spaudos Kioskas,
1465, rue De Seve,
Montreal 20, Que.
J. Urbonas,
575 Giles Blvd. W.
Windsor, Ont.

VOKIETIJOJE:
Kun. Alf. Bernatonis, OFM,
(16) Dieburg/Hessen,
Minnefeldstr. 33.
V. Damijonaitis,
(16) Huettenfeld, b. Lempertheim,
Litauisches Gymnasium
Schloss Rennhof.
(23) Oldenburg, i. O.
Kun. V. Kaleckis,
Lager Wehnen.

ITALIJOJE:
Vyt. Memėnas,
Via Casalmonferrato 20.
Roma.

J. A. VALSTYBĖSE:

K. Bradūnas,
1127 Bayard St.,
Baltimore 23, Md.

J. Degutis,
'740 — 23rd St.,
Detroit 16, Mich.

J. Karvelis, Co.
3322 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.

V. Matikiūnas,
2247 W. 23rd Pl.
Chilago 8, Ill.

'LAIMA' — B. Jacikevičius,
335 Union Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

V. Rorevičius,
1892 Lampson Rd.,
Cleveland 6, Ohio.

Vl. Šoliūnas,
6536 St. Bell Ave.,
Chicago 36, Ill.

Vikt. Vaitkus,
85 Arnold St.,
Waterbury 8, Conn.

Užsakymus siųsti ir atsiskaityti šiuo adresu:

ATEITIS,
916 Willoughby Ave.,
Brooklyn 21, N. Y.

MŪSŲ BENDRADARBIAI

Šiame Ateities nr. matosi naujų bendradarbių veidai.

Kun. Vladas Budreckas, praleidęs jau 25 kunigavimo metus, kapelionavęs Joniškio gimnazijoje ir ten narsiai gynęs moksl. at-kų reikalus, Kauno kunigų seminarijoje dėstęs bažnytinį giedojimą ir vedęs klierikų chorą, magistro laipsniu baigęs Romoje bažnytinio giedojimo ir muzikos studijas, dabar kunigaująs Brooklyno vyskupijoje, Selden, Long Island, rašo apie muziką prel. T. Brazį.

Jurgis Štuopis, Chicagos stud. at-kų draugovės narys, savo veikla gražiai besireiškiąs Kęstučio korporacijoje, gvildena tautiškumo, jo kilmės ir esmės klausimus. Straipsnis aktualus ypač rugsėjo 8 d., kada Tautos šventėje susimąstome apie Lietuvos praeitį ir žvelgiame ateitin.

Gediminas Naujokaitis, 'Eglutės' redaktoriaus ir lituanisto Prano Naujokaičio sūnus, gražiai dirba Brooklyno moksl. at-kų kuopoje, šią vasarą stovyklavo pas Tėvus Pranciškonus Kennebunkport, Me. Ten jis ne tik maudėsi, žaidė, bet ir straipsnelį parašė apie stovyklų naudingumą, kuris buvo premijuotas.

Spalio mėn. Ateičiai laukiame naujų veidų ir naujos medžiagos!

NAUJOS KNYGOS IR ŽURNALAI

Nelė Mazalaitė — NEGESTIS. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje, 1955 m. Aplankas dail. Jono Pilipausko. Psl. 206. Kaina 2 dol.

EUROPE — Nine Panel Studies by Experts from Central and Eastern Europe. Published by Free Europe Committee, Inc. 1954.

LITUANUS — Lithuanian Academic Youth Bulletin, July, 1955. No. 3—4. Šiame numeryje rašo: Almus Šalčius, prof. Juozas Brazaitis, dr. Kazys Gečys, prof. St. Kolupaila, Saulius Šimoliūnas, Antanas Sužiedėlis. Numeris iliustruotas Lietuvos vaizdais. Foto V. Augustino. Leidžia Lithuanian Student Association, Inc.

KARYS — Pasaulio lietuvių karių — veteranų mėnesinis žurnalas, nr. 7 (1312) ,liepa—rugpiūtis, 1955 m. Numeryje įdomus dr. V. Sruogienės straipsnis — Didysis Lietuvos kunigaikštis Žygimantas Augustas ir Barbora Radvilaitė.

ŽVAIGŽDUTĖ — 1955 m. birželio mėn., nr. 6. Redaguoja Pranas Naujokaitis. Šitame nr. baigiama Jurgio Gliaudos dviejų veiksmų pasaka — Tėviškėlė už kalnų.

FREEDOM FOR LITHUANIA — "Lithuania's Independence Day in the Congress of the United States". Excerpts from Proceedings of THE UNITED STATES SENATE AND HOUSE OF REPRESENTATIVES. Washington, D. C., 1955.

Kun. Vyt. Pikturna — AMŽINOJI AUKA, šv. mišios, jų esmė, vaisiai, maldos ir apeigos. Spaudė TT Pranciškonų spaustuvė, Brooklyn, N. Y., 1955 m., aplankas dail. R. Viesulo. Kaina nepažymėta.

LITUANIA — lo que fue, lo que s. Legacion de Lituania Montevideo 1955. Imp. SURCOS LIDA — Carape 2162. Informacinis leidinys apie Lietuvą nepriklausomais laikais ir okupacijų metais.

ALp(LKA)1786
1955, Nr.7

Telesforas Valius — Žvejai

90.725.138